

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

PORTOCALIUL ȘI ISTORIA INTEGRATĂ

Ioan SCURTU

La începutul secolului al XXI-lea se înregistrează multe situații atipice, chiar paradoxale. De exemplu, războiul nu mai are front, astfel că nu se știe cât au câștigat unii și cât au pierdut alții. Ne aducem aminte că în timpul războiului din Irak tancurile americane hălăduiau prin Bagdad, iar Saddam Husein era aclamat de susținătorii săi în același oraș. Recent, în Republica Moldova au avut loc alegeri generale, câștigate de Partidul Comuniștilor. În precedentul scrutin parlamentar, acest partid a pedalat pe strângerea relațiilor cu Rusia, introducerea limbii ruse ca a doua limbă oficială și pe un antiromânism agresiv. De această dată, a venit cu un mesaj invers: integrarea în Uniunea Europeană, dezvoltarea relațiilor cu România, critici la adresa Rusiei, mergând până la expulzarea unor cetățeni ruși din Republica Moldova.

Salturile spectaculoase în domeniile politic și militar nu au aceeași rapiditate în plan cultural și, mai ales, în învățământ. Tocmai când se lansau lozinci de bună prietenie cu România, la Chișinău se aproba Cursul de „istorie integrată”, prin care se urmărește impunerea unui nou model de predare a istoriei în învățământul gimnazial și liceal din Republica Moldova. După 1990, în acest stat s-a introdus *Istoria românilor*, socotindu-se că și moldovenii sunt români și au o istorie comună cu frații lor de peste Prut. Pe fondul antiromânismului promovată de oficialitățile de la Chișinău s-a decis eliminarea istoriei românilor și înlocuirea ei cu *Istoria Moldovei*, sub motiv că trebuia consolidată statalitatea Republicii. Cel care și-a asumat rolul de a scrie o asemenea istorie a fost Vasile Stati, lucrarea sa apărând în anul 2002. Am făcut la vremea respectivă o recenzie la această carte care este scrisă în cel mai pur stil stalinist. Am început cu harta de pe copertă, care menționează cinci orașe dintre care trei se află în România: Suceava, Baia și Iași (celelalte fiind Chișinău și Tiraspol). Întrebam atunci ce statalitate vrea să consolideze domnul Stati, și dacă nu cumva

Republica Moldova are intenții imperialiste pe seama României.

Eșuând în efortul de impunere a istoriei Republicii Moldova, culturmicii de la Chișinău au sărit în extrema cealaltă: au decis să nu mai facă nici istoria Moldovei, nici pe cea a românilor, ci să inventeze un surrogat: istoria integrată. Neînțelegând (sau prefăcându-se că nu înțeleg) recomandarea nr. 15 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind predarea istoriei și apelând la autoritatea unei asociații (Euroclio), autorii manualului „experimental” de istorie contemporană fac o afirmație stupefiantă: „Studierea istoriei unei etnii (a neamului) este o relicvă a secolului al XIX-lea, iar predarea-învățarea istoriei țării este un fenomen ce ține de sec. al XX-lea. Secolul al XXI-lea, secol al globalizării, internaționalizării și democratizării generale a vieții, necesită și un nou principiu de educație istorică”. Aceasta ar fi istoria cetățenilor și în acest spirit a fost elaborat manualul respectiv. În realitate, argumentația este de față, sub care se ascunde același antiromânism promovat și în *Istoria Republicii Moldova*. Citez doar câteva exemple din acest manual „integrat”: „cei 22 de ani de stăpânire românească în Basarabia au însemnat o degradare socio-economică continuă și totală a ținutului”; în 1941 „republica noastră a fost ocupată de fasciști” (evident, români); în 1944, Moldova a fost „eliberată” de sub ocupația românească. Până și războiul din Transnistria are o explicație de același fel: „Aceasta poate se explica în primul rând prin faptul că la Chișinău unele oficialități și numeroase mitinguri vehiculau ideea unirii politice a Republicii Moldova cu România”.

Dacă roșul comunist s-a transformat cu adevărat în urma recentelor alegeri în portocaliul democrat, atunci ar fi cazul ca și „istoria integrată” să lase loc unei istorii adevărate, iar elevii din Republica Moldova să învețe, ca și până acum, istoria românilor. Acest fapt nu numai că nu va submina statalitatea, dar îi va ajuta să înțeleagă un lucru esențial: că drumul Republicii Moldova spre Uniunea Europeană trece prin România.

Corul Facultății de Muzică

MUZICA la Universitatea Spiru Haret

Prof.univ.dr. Carmen STOIANOV,
Decanul Facultății de Muzică

„No, d'apăi, scumpă doamnă, la noi la facultate înveți de drag: de drag de profesori și de drag de muzica pe care creдем c-o știm, da' aici învățăm că nu-i doar așa cum o știam noi, ci e mult mai faină, zău” – sunt cuvintele unei studente care – deși interpretă de ani buni de cântec strămoșesc, abia acum și aici, la Facultatea de Muzică a Universității Spiru Haret a deprins taina scrisului și cititului muzical, a armoniei, a cântatului la pian, a zestrei de cultură tradițională, a cântului școlit și șlefuit... Mărturisesc că declarația ei mi-a atins o coardă sensibilă: o mai auzisem, repetată sub diverse formulări în acești ultimi ani, dar niciodată – parcă – nu a sunat mai sincer și mai emoționant ca spusă de Ileana Matus cu zâmbetul scaldat „de drag”, în seninul unei zile de primăvară.

La drept vorbind, acesta este și rolul nostru, al celor ce ne-am ales datoria de a face

să cânte inimile celor mai tineri și de a-i face să îndrăgească meseria de a fi profesor, dascăl într-ale muzicii pentru generații și generații de copii din învățământul general. Pentru că specializarea Facultății de Muzică este una vocațională – profesori de muzică – ea impune o dreaptă „recitare” a datelor personale atunci când te îndrepti către ea: nu poți bate la porțile acestei facultăți dacă nu ai drag de carte, de copii, de permanența ta întru, educație vegheată de blânda lumină din cântec. O știm cu toții și așa se face că licențiații noștri sunt apreciați – fără excepție – la locul lor de muncă și iubiți de elevi, după cum reiese din felițiile pe care le primim în mod constant

**Facultăți, profesori,
studenți și... o multitudine
de rigori universitare**

de la inspectorate pentru excelența pregătire a foștilor noștri studenți, fapt atestat și de notele maxime sau foarte bune la concursurile de titularizare pe județ, de premiile pe care le iau formațiile corale sau instru-mentale conduse de ei la fazele județene sau naționale ale diverselor festivaluri, cum se vede și din pasiunea și dăruirea cu care își conduc elevii pe calea succesului; nu puține sunt cazurile în care se întorc la facultatea care i-a format, fiind de mână unul sau doi foști profesori care le-au călăuzit pe drumul acesta.

sădit dragostea de muzică sau vin chiar pe pentru a-și desăvârși studiile în cadrul învățământului postuniversitar de masterat, după cum nu puține sunt telefoanele, fotografiile sau felițiile pe care le primim din departări, de la cei care profesază muzica în străinătate ca dirijori de cor, instrumentiști, cântăreți sau chiar profesori, purtând în lume

După 140 de ani de benefică
activitate economico-socială,

Casa de Economii și Consemnațiuni
scoasă pe taraba privatizărilor

În emisiunea

Economia de Mâine a tvRM,

**O pledoarie în apărarea
interesului național**

Pagina 8

Nevoia de mister, nevoia de mit

Prof.univ.dr. Ion TUDOSESCU

Pentru a-și depăși condiția de ființă dramatică (trăiește conștient istoricitatea și trecerea existențială), omul caută permanent o ieșire (existențială) încercând astfel o salvare (dacă nu existențială, măcar valorică). Din această tendință de descătușare de relativ izvoarăștea nevoia de mister (a unei lumi de spirite și de entități supranaturale care să-i satisfacă nevoia de absolut). Acceptă din această cauză miracolul, nefirescul, minunea și, în consecință, năzuiește să dobândească de la instanța transcendentă harul de a le putea pătrunde. Toate aceste fenomene nenaturale nu-l tulbură pe om – mai ales pe cel deprins cu operația transcendentă (religioasă sau mai ales mistică). Misterele îi îmbogățesc existența, îi oferă satisfacția axiologică și îi întăresc speranța în apropierea de absolut (accesul în „împărăția lui Dumnezeu”).

Se constată o mai accentuată nevoie de mister la tineri – în perioada preadolescenței, perioadă în care poveștile, legendele, basmele, miturile sau improvizațiile artistice cu încărcătură etică și epopeică ce apelează la lumea sacrului – toate acestea le provoacă o satisfacție aproape existențială, le formează sufletul, caracterul și conduita creativă pentru întreaga viață. Copiii români nu pot viețui fără Făt Frumos și Ileana Cosânzeana, Prâslea cel Voinic și Harap Alb, fără zmei și zâne. Prezența în conștiința oamenilor a faptelor de excepție ale unor personaje de legendă din istoria neamului, adesea divinizate (ridicate la rang de sacru) este mai accentuată la categoriile de oameni dominate de irațional și mistică. La creștin, Iisus Christos, Maica Domnului, diferiți eroi mitici de factură religioasă, îngeri și demoni oferă oamenilor certitudini și speranțe în realizare și valoare sau de perseverență în păcat, la fel cum faptele moșilor și strămoșilor trecuți pe tărâmul celălalt le călăuzesc conduitele lor acționale mai de seamă. În general, orizontul existențial al oamenilor este populat de spiriduși, de o lume de spirite benefice și malefice ce le înfrăușează condiția și destinul. Cu cât sunt mai credincioși (de fapt deschiși spre transcendent), cu atât mai mult nu pot fi clienți din experiențele suprasenzoriale considerate a fi înrădăcinate în supranatural. Dau o semnificație divină unor evenimente sau locuri de importanță magică pentru trăirea lor, interpretează unele întâmplări sau coincidențe ca semne ale prezenței nemijlocite a transcendentului, venerază dincolo de limită anumite simboluri cu semnificație ocultă; de regulă, vederile în plan oniric sunt considerate ca semne ale unor indicații de sorginte divină sau, în orice caz, de proveniență supranaturală, cred într-o comunicare cu lumea divină și cu sufletele celor trecuți dincolo, evocă lumea spirituală de postură transcendentă în activitatea lor de aici, din imanență.

Spiritele lucide și înobilate raționalist, asemenea dimensiuni spirituale nu le provoacă procese de înstrăinare valorică sau existențială, dar le formează convingerea că, într-adevăr, pentru omul deschis spre transcendentul ontologic, prezența lumii de mistere este o necesitate. De aceea le tolerează, conștient de faptul că nevoia de mister este expusă nevoii omului de îndumnezeire a existenței sale, izvoarăștea din nevoia mai profundă de temei, de referință valorică generalizată. În această perspectivă afirma Blaga că omul este o ființă trăitoare întru mister și pentru revelarea acestuia.

„Unde fugim de-acasă?” – acesta este titlul inspirat al cărții pentru copii scrise de Marin Sorescu. Sigur, când ești copil trebuie să cercetezi lumea, să te deschizi cunoașterii, cu bucurie și cu mirare. Să fugi de-acasă, să pleci de-acasă către școli, către iluzii frumoase, către viață.

Dar când, să zicem, ai trecut de jumătatea vieții și-ai obosești puțin de această alergare continuă, de grija pentru ziua de azi și mai ales de teroarea celei de mâine, de fața urâtă a lumii a cărei priverilești n-ai cum s-o eviți, ce faci atunci?

Simți nevoia să fugi spre un acasă, bun și ocrotitor, unde să găsești dragoste și lumină și, poate, câteva lucruri frumoase și sigure care să te ajute să uiți zgomotul de afară.

Pentru mine, aceste lucruri frumoase și sigure sunt cărțile la care mă întorc așa cum m-aș întoarce, dacă ar mai fi posibil, la curtea cu pomi bătrâni a copilăriei mele. Aici îmi găsesc și prietenii, unii dintre ei nu mai locuiesc decât în numele lor, dar nu-i nimic, mi-au lăsat cuvintele să mă bucur de ele. Iată-i, stau în bibliotecă, unul lângă altul, fără ierarhii și fără certuri literare ori omenești, toți au loc, se înțeleg, mă ajută să mă apăr, să-mi apar inima de răutăți și de necazurile zilei.

E martie spre sfârșit, mă apropiu de Nichita, el trebuie sărbătorit, deschid o carte și citesc: Eu construiesc misterul/nu îl admir./Fac cărămida pentru zid de casă/cuvântul care-l zice și pus pe masă/și de mâncare este/Când fi-vor să mă-ngroape mort/vor observa pe un copil domnind/ce nu mai vrea să se trezească./ Când toți ai mei deplin s-or implini/abia atunci

(Continuare în pag. 6)

Populația de spiriduși și entități supranaturale provocatoare de miracol, care sălășluiesc în locurile cele mai puțin frecventate de oameni, deși sunt imagini ale acestora, a influențat pe mulți creatori de artă, a intrat în legendă și mit, contribuind în mare măsură la configurarea fizionomiei lor spirituale, individuale și colective; ea este invocată în alcătuiri narative cu caracter educațional, înfrâind indeosebi latura afectivă a psihicului uman, dar având și funcție cauzală la nivel paradigmatic, în ordinea valorică a vieții

**Omul
și
condiția
umană**

sociale a oamenilor, conferindu-le identitate comunitară.

Povestirile lui Ion Creangă, Basmele lui Petre Ispirescu, Legende noastre istorice, ca și cele patru mituri esențiale ale poporului român nu pot lipsi din procesul educațional al românului, psihologia și spiritualitatea lui colectivă nu pot fi înțelese în afara înrăuririi acestora. De aceea, este necesară luarea în considerare a interacțiunii dintre rațional și irațional, dintre sacru și profan, dintre lumea entităților materiale și lumea entităților spirituale (cu putere de adevăr sau plămuite din deschidere ontologică), în fundamentarea strategiilor educaționale, de personalizare și realizare umană. Omul este o ființă complexă – ca subiect, în configurarea conștiinței lui de sine se împletesc organic afectivitatea și gândirea, în același mod în care subconștientul și conștientul se corelează în structurarea vieții și psihice.

Nevoia de mister este strâns legată de nevoia de mit – prezentă în configurarea spirituală nu numai tradițională, ci și actuală. Venerarea lui

Ștefan cel Mare sau a lui Constantin Brâncoveanu, a lui Mihai Eminescu sau George Coșbuc, a lui Constantin Brâncuși sau George Enescu, a lui Tudor Arghezi sau Marin Sorescu, a lui Corneliu Baba sau Ion Irimescu, a lui Nicolae Titulescu sau George Brătianu exprimă nemijlocit nevoia de reper valoric pentru măsurarea spiritului actual de responsabilitate și de creativitate umană, cu referință comunitară, de rezonanță politică, juridică, estetică, etică, pentru noi români, sunt modele de luat în considerare în favoarea strategiilor actuale de dezvoltare a țării noastre. Cine nu înțelege motivarea umanistă și raționalistă a unor asemenea modele – situate în lumea spirituală a existenței noastre comunitare (în cercul de mistere ale existențialității românești) nu poate participa la luarea deciziilor în sistemul organizațional românesc, întrucât nu-i recepționează românului specificul paradigmei sale axiologice și, în consecință, nici natura specifică a procesului său de realizare.

Socotim necesar de ținut cont de acest determinism comunitar (în sistemul său motivațional având pondere importantă dislocarea existențială a românului spre mister și, în prelungirea acestuia, spre sacru), precum și de nevoia de respingere cu discernământ și fermitate a ispitelor exterioare alimentate (acceptate din neștiință și din obligații de români – care le influențează distructiv identitatea lor axiologică), în elaborarea strategiilor dezvoltării economice și sociale, în călăuzirea cu maximă eficiență a procesului de realizare umană (la nivel individual și comunitar) în țara noastră.

Am fost, suntem și vom fi un popor ortodox de sorginte latină, de coloratură civilizatorie răsăriteană, dar și sud-est balcanică și, în aceeași măsură, central – europeană – cu o identitate axiologică specifică (de interferență între spiritual sud-mediteranean și spiritual nord-baltic), a cărei identitate psiho-spirituală, marcată adânc de prezența misterului, iradiază pe o rază europeană largă în jurul arealului românesc. Situație axiologică care spune mult în ce privește prezența istorică românească în spațiul european. Nu ne putem modela acțiunile și conduita după alții (valorificându-le însă experiența), situându-ne însă într-o lume din ce în ce mai unitară (marcată de integrare și globalizare), dar inevitabil deschisă spre multiplicitate și deschisă spre pluralitate și diferențiere (tocmai prin modulurile de viațuire determinate irațional – izvoarăștea dintr-o lume specifică de mistere și din particularități psiho-spirituale). Pluralismul civilizațiilor izvoarăștea tocmai din pluralismul opțiunilor metafizice care călăuzesc hotărâtor multiplicitatea etnică și diversificarea în lumea contemporană.

Jurnal de noapte

Prietenii din cărți

Nicolae Dan FRUNTELĂȚĂ

„Unde fugim de-acasă?” – acesta este titlul inspirat al cărții pentru copii scrise de Marin Sorescu. Sigur, când ești copil trebuie să cercetezi lumea, să te deschizi cunoașterii, cu bucurie și cu mirare. Să fugi de-acasă, să pleci de-acasă către școli, către iluzii frumoase, către viață.

Dar când, să zicem, ai trecut de jumătatea vieții și-ai obosești puțin de această alergare continuă, de grija pentru ziua de azi și mai ales de teroarea celei de mâine, de fața urâtă a lumii a cărei priverilești n-ai cum s-o eviți, ce faci atunci?

Simți nevoia să fugi spre un acasă, bun și ocrotitor, unde să găsești dragoste și lumină și, poate, câteva lucruri frumoase și sigure care să te ajute să uiți zgomotul de afară.

Pentru mine, aceste lucruri frumoase și sigure sunt cărțile la care mă întorc așa cum m-aș întoarce, dacă ar mai fi posibil, la curtea cu pomi bătrâni a copilăriei mele. Aici îmi găsesc și prietenii, unii dintre ei nu mai locuiesc decât în numele lor, dar nu-i nimic, mi-au lăsat cuvintele să mă bucur de ele. Iată-i, stau în bibliotecă, unul lângă altul, fără ierarhii și fără certuri literare ori omenești, toți au loc, se înțeleg, mă ajută să mă apăr, să-mi apar inima de răutăți și de necazurile zilei.

E martie spre sfârșit, mă apropiu de Nichita, el trebuie sărbătorit, deschid o carte și citesc: Eu construiesc misterul/nu îl admir./Fac cărămida pentru zid de casă/cuvântul care-l zice și pus pe masă/și de mâncare este/Când fi-vor să mă-ngroape mort/vor observa pe un copil domnind/ce nu mai vrea să se trezească./ Când toți ai mei deplin s-or implini/abia atunci

toamna putrezească/luminoasă și cu rădăcini/Ah, tu lumină, tu întoarce-te-acasă ah, ochiule, să și se împlinească/durerea de a fi./Mai liniștiți decât în toată viața noastră/culoare fi-vom și albastră.

Se numește „Defăimarea răului”. E ca un leac pentru multe și parcă-l văd, uriaș, blond și blând, îmbrăcat în culoarea lui albastră.

A fost zilele astea și Buna Vestire și m-am gândit la alt om născut în această zi, la Nicolae Stoian, poetul și mai ales omul care, în urmă cu aproape patruzeci de ani, m-a adus pe mine, și pe alții ca mine, în lumea gazetăriei și ne-a învățat ce înseamnă altruismul și omnia, prietenia.

A fost zilele astea și Ziaua Basarabiei și m-am întors la cărțile lui Grigore Vieru și Nicolae Dabija, am mângâiat cărțile lor ca pe mânerul unor săbii de preț, călitate în lupta disperată pentru aducerea acasă a pământului nostru de peste Prut.

Pentru astăzi vă spun numai atât. Și vă rog, mai ales pe dumneavoastră, oamenii tineri, să vă zidiți în suflet un perete de cărți și de prieteni, ca pe un loc lângă care se poate ajunge chiar și iarna.

Îmi spunea prietenul meu, Tudor Gheorghie: „Îi vezi pe poeții români? Stau toți în cântecul meu, alături, se iubesc și se continuă. Despre asta o să vă povestesc în spațiul acestei rubrici, despre poeți și prozatori, despre criticii literari pe care i-am cunoscut”. Despre prietenii pe care-i găsești într-o clipă de liniște și de apărare. Pentru că „singură e numai îngândurarea”, cum spune Vieru. Omul are prieteni.....

DIMITRIE GUSTI — SOCIOLOGIA NAȚIUNII (1)

Conf. univ. dr. Carmen FURTUNĂ

„Națiunea este singura unitate socială care își ajunge stieși, în înțelesul că nu cere pentru deplina ei realizare o unitate socială mai cuprinzătoare, fiind în stare să-și creeze o lume proprie de valori, să-și stabilească un scop în sine și să-și afle mijloacele de împlinire, adică forța de organizare și propășire în propria ei alcătuire. Nici o altă unitate socială nu ocupă un loc asemănător în domeniul vieții sociale (...). Națiunea apare ca unitatea socială cea mai însemnată și mai cuprinzătoare a timpurilor noastre”⁽¹⁾.

Conceptia despre națiune a constituit, sub diferitele ei aspecte și consecințe, o preocupare centrală a lui Dimitrie Gusti, care străbate ca un fir călăuzitor întreaga sa activitate științifică și culturală.

D. Gusti se înscrie în tradiția gândirii sociale românești, dezvoltată de personalități eminente ca I.H. Rădulescu, G. Bariț, M. Eminescu, T. Maiorescu ș.a., conform căreia „punerea în lucrare” a principiilor moderne de libertate, egalitate, proprietate, democrație, stat modern să nu distrugă structurile sociale de solidaritate moștenite; eforturile teoretice de raționalizare și europeanizare ale societății românești rămase în urmă erau văzute de acești mari oameni de cultură cu autentică vocație politică prin conservarea memoriei istorice, a ideii de comunitate, comunitățile istorice fiind singurele care pot genera spirit de unitate, coeziune socială, implicare morală, continuitate, sentimente de datorie, de apartenență.

Ca și înaintașii săi, D. Gusti era convins că o nouă ordine socială se clădește simultan pe identități colective și individuale, ca răspunsuri la două tipuri fundamentale de nevoi umane: *nevoia de solidaritate de grup*, care implică atașament emoțional, intimitate socială, sentimentul de ierarhie, de apartenență etc. și *nevoia de individualizare*, care presupune afirmarea voinței, a rațiunii, a drepturilor și libertăților individuale. Rațiunea umană, natura omului nu constituie, în opțiunea personalităților care au fondat sociologia românească, un garant suficient al legitimității împrumutului cultural în vederea modernizării societății tradiționale. „Omul natural” trebuie completat de „omul istoric”, adică de omul susținut de autoritatea comunității etnice, religioase, familiale, sătești, de vecinătate, de raporturile de prietenie etc. Cele mai interesante perspective, idei și sisteme sociologice au fost imaginate ca răspuns la tensiunea dintre eforturile de conservare a identității etnice, pe de o parte, și modernizarea ei prin împrumutul cultural extern, pe de alta.

Proiectul gustian izvorăște dintr-o voință constructivă de fundamentare a națiunii române moderne, continuând astfel, la alt nivel, demersurile predecesorilor săi. Prin „știința națiunii” pe care o preconizează, („națiunea) va lua cunoștință de ea însăși și va realiza ceea ce o deosebește de alte națiuni. Această cunoaștere va deveni baza unei culturi și a unei politici naționale și sănătoase”⁽²⁾.

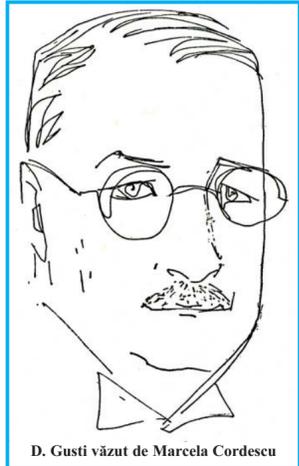
Sociologia lui Gusti este „cunoașterea poporului” ridicată la rang de știință. Ea se referă a fi o disciplină particulară, pentru a-și rezerva menirea de „știință a realității sociale” în ansamblul său; „științele sociale particulare scot în relief, prin abstractizare, aspectele care le interesează, dar realitatea ca atare le scapă întotdeauna. Aceasta este motivul pentru care datele oferite de către ele în vederea unei construcții de sinteză sfârșesc într-o schemă fictivă, o adunare aritmetică de elemente, dar nu o imagine a întregului”⁽³⁾. În acest sens, denumirea de sociologie este aproape accidentală: „Știința socială sau sociologia – numele nu are nici o importanță”⁽⁴⁾.

Această știință a națiunii este o cunoaștere militantă: „știința națiunii este știința patriei”, căci „a-ți cunoaște țara este cel mai bun mijloc de a o servi”⁽⁵⁾. Însăși metoda monografică este considerată a fi mai mult decât un instrument al cunoașterii științifice: „ar însemna să reducem valoarea monografiei sociologice dacă i-am restrânge utilitatea la domeniul științific. Dimpotrivă, acțiunea monografiei sociologice oferă numeroase avantaje practice”⁽⁶⁾: „misiunea educativă”, „misiunea administrativă și politică”, „misiunea culturală și etică”, ansamblul constituindu-se într-o adevărată știință a națiunii.

Pentru a sluji acest viitor al națiunii, D. Gusti se bazează, ca și predecesorii săi, pe cunoașterea trecutului, esențializat în forma de viață a satului: „studiile sociologice ne învăță să descoperim și să înțelegem adevărul sociologic conform căruia satul este sanctuarul unde s-au refugiat și unde s-au conservat manifestările vieții unui popor, în ce fel este el sinteza poporului, în ce

fel întrupează el o viață națională într-un colț minuscul de umăritate. Datorită unei tenacități panteiste, satul este gardianul raporturilor metafizice ale națiunii cu eternitatea. În profunzimile satului mai strălucesc încă secrete nepătrunse și nebănuite, adevărurile pe care le răspândește formează simbolul cel mai just al științei națiunii: o știință nouă care se bazează pe o enciclopedie a științelor, deoarece satul cuprinde o enciclopedie a vieții”⁽⁷⁾.

Concluzia acestor rânduri – care poate fi considerată și o premisă a întreprinderii gustiene – îl apropie pe părintele Școlii sociologice de la București de ceilalți părinți ai nației din secolul al XIX-lea: „știința națiunii, întemeiată pe știința satelor, deschide vaste orizonturi și ne permite mari speranțe”⁽⁸⁾. Modernitatea națiunii se întemeiază încă o dată în tradiția satului.

D. Gusti văzut de Marcela Cordescu

Schimbarea fundamentală constă, astfel, mai degrabă în modalitatea de realizare a proiectului cultural decât în natura sa. Gusti se desprinde de predecesorii săi, împlinindu-i, totodată, prin impunerea rigorii științifice bazată pe unitatea sistemului teoretic cu metoda de cercetare.

Pentru Gusti, „orice societate trebuie considerată ca o totalitate sintetică a indivizilor care o alcătuiesc”⁽⁹⁾. Acest caracter de unitate organică revine obsesiv în lucrările sale, generând o adevărată aversiune pentru orice decupaj, învinuit imediat de „viziune sociologică parțială”. „Se confundă uneori partea cu întregul. Astfel, se acordă câte o dată o importanță exclusivă factorilor economici, alții factorilor spirituali sau celor juridici. În acest fel nu se poate ajunge decât la o imagine incompletă a realității. Acest mod de gândire îl numim o concepție sociologică parțială”⁽¹⁰⁾. Cunoașterea socială trebuie să fie o abordare holistică, mai degrabă integrată decât integratoare a realității sociale. Ca atare, „în principiu, dacă lucrul ar fi posibil, o singură știință ar fi suficientă”⁽¹¹⁾ (din această perspectivă nu este de mirare că D. Gusti își va intitula cartea în care prezintă o sinteză a concepției sale „Știința realității sociale”).

Acest deziderat holist este înscris în însăși natura realității sociale, care există ca realitate socială și se dezvoltă în cunoașterea ei și prin „unități sociale” date și concrete („realitatea socială se prezintă sub forma unor unități

Amfiteatrul Facultății de Sociologie-Psihologie, București, Bulevardul Basarabia nr. 256

concrete”). Sociologia, în varianta sa monografică, își găsește astfel obiectul de studiu gata delimitat, circumscriș în mod „natural”: „Delimitarea se face în mod natural, urmând indicațiile pe care le oferă realitatea însăși: monografia sociologică se restrânge la studiul unităților sociale concrete ale căror principiu de limitare ține de natura lor organică, totalitară”⁽¹²⁾.

Aceste unități sociale, ce constituie prin definiție obiectul cunoașterii monografice sunt clasificate, de către Gusti, în trei mari categorii: comunități, instituții și grupări. Dintre acestea, în centrul atenției vor fi comunitățile, care „se caracterizează printr-o integrare completă a vieții indivizilor, prin anihilarea voințelor individuale și prin aservirea voinței colective obișnuite și interesul comun”⁽¹³⁾. La polul celălalt se află grupările, definite prin „voință liberă a indivizilor; prin latura sa convențională sau contractuală”⁽¹⁴⁾.

Faptul că satul va intra în rândul comunităților era aproape de sine înțeles. Mai puțin previzibil era însă ca națiunea să constituie și ea un „exemplu tipic de comunitate”. Regăsim aici o viziune mai degrabă „germană” decât „franceză” a națiunii, ce se înscrie în prelungirea unei ideologii ce a precedat formarea tinerei națiuni române.

Obsesia holismului, care traversează întreaga operă gustiană, se explică astfel prin necesitățile interne ale unei științe a națiunii – comunitatea. Cunoașterea unei realități sociale aflate la toate nivelele sale, de la familie la națiune, sub semnul unității organice nu putea fi decât „organicismă”.

Complementul logic al acestei privilegieri holiste a unităților sociale este eliminarea individului din sfera de interes a cercetării sociale. „O societate este alcătuită în mod necesar din indivizi (...). La prima vedere deci, individul apare, pentru orice societate, ca fiind elementul ireductibil. Dar știința nu se poate opri la impresii” – își începe Gusti argumentarea care îl va conduce la reținerea unităților sociale elementare ca ultime unități de analiză⁽¹⁵⁾. Această punere între paranteze a individului este justificată „antropologic” prin principiul apriorismului sociologic: „individul nu este social pentru că trăiește în societate, ci deoarece societatea trăiește în individ”⁽¹⁶⁾. Individul este purtătorul și expresia societății sale de apartenență și aceasta cu atât mai mult cu cât forma de existență a societății este comunitară. În acest fel individul reîntră în circuit, dar nu în individualitatea sa, ci ca individ-tip, oarecum în maniera lui Mauss care considera că „melameziul nu este total doar pentru că îl abordăm în diversele sale dimensiuni individuale (...), ci pentru că este o individualitate de sinteză, expresie a unei culturi ea însăși considerată ca un tot”. Statutul de „informat” al locuitorilor satelor, indispensabil cercetărilor folclorice și ideii subiacente de unitate a culturii populare, este astfel justificat epistemologic. Unitatea de origine și destin sunt confirmate astfel și pe această cale.

În concluzie, putem spune că, din acest punct de vedere măcar, proiectul științei gustiene a națiunii continuă și dezvoltă în alt registru proiectul ideologic de formare a națiunii române.

- 1) Dimitrie Gusti, Știința națiunii, în Enciclopedia României, vol.I, București, Imprimeria națională, 1938, p.17.
- 2) Demetre Gusti, La science de la réalité sociale. Introduction à un système de la sociologie, d'éthique et de politique, Paris, Alcan, PUF, 1941, p.40; 3) Idem, p.40; 4) Idem, p.46; 5) Idem, p.40; 6) Idem, p.114; 7) Idem, p.41; 8) Idem, p.41; 9) Idem, p.63; 10) Idem, p.46; 11) Idem, p.30; 12) Idem, p.27; 13) Idem, p.66; 14) Idem, p.66; 15) Idem, p.53; 16) Idem, p.54

Facultatea de Sociologie-Psihologie, București, Bulevardul Basarabia nr. 256

AXIOME ale învățământului contemporan

Prof. univ. dr. Nicolae RADU

I. Câteva axiome fundamentale economico-sociale

1 – Muncitorul de bază al epocii postindustriale (ca număr și pregătire) este absolut al învățământului superior, ceea ce înseamnă că el aparține celui de-al patrulea ciclu de dezvoltare al forței de muncă, fiind precedat de cel cu școala elementară, elementară și profesională, liceală și postliceală.

2 – „Mașinile” fac istorie până la un punct. Ele forțează masa umană să-i complice pregătirea (Heilbroner, Marx etc.), rezultatul fiind o nouă piață a muncii. – Piața cea mai importantă a lumii de azi este cea intelectuală. Aici se produce competitivitatea de vârf și se obține profitul cel mai mare.

3 – Criteriul esențial de apreciere al dezvoltării unei țări este azi capacitatea de a inova la nivelul tehnicii de vârf – nu capacitatea de a dezvolta industria grea, cu pivotul ei: industria constructoare de mașini.

4 – Școala (învățământul) devine vârful de lance al dezvoltării economice și sociale, ea nu mai este un subsistem, cum era în epoca industrială, ci motorul dezvoltării sociale și economice.

5 – Acceptarea ideii că nici o modernizare nu poate începe fără o diagnoză socio-didactică rămâne esențială, deoarece numai ea permite precizarea locului unei culturi (țării) în ansamblul evoluției culturale și poate justifica deplin măsurile ce urmează a fi luate.

II. Axiomele de bază ale învățământului și învățării

1 – Dacă muncitorul intelectual este muncitorul de bază al epocii „care vine” și dacă formează masa „muncitorilor epocii postindustriale”, atunci învățământul superior se transformă din învățământ de selecție, care pregătește elite, în învățământ de masă, din care ulterior se selectează elitele. Nu învățământul superior selectează, ci etajele lui superioare: masteratul (parte, sau nu, a învățământului superior), doctoratul (și el parte sau etaj al învățământului superior).

2 – Învățământul de masă nu poate ajunge la nivelul învățământului superior, fără o revoluție a învățământului de la clasele I – IV, în metodele didactice,

capabile să pregătească la această vârstă orice creier de copil normal pentru a putea parcurge toate treptele învățământului și apoi învățământul superior (mai târziu preocuparea aceasta va înainta spre grădiniță – înaintarea a și început în Anglia, în industria de jucării etc.).

Această revoluție este mai dificilă decât cea de la nivelul învățământului superior. Ea solicită nu atât fonduri speciale, cât „noi idei”.

– Marile probleme ale învățământului superior se rezolvă azi, în general, pe baza continuării învățământului de selecție, prin ID, cumpărarea de creiere din alte culturi, masive investiții în dezvoltarea bazei practice (laboratoare etc.), legarea universităților între ele și cu diferite categorii de uzine sau instituții sociale. În general, prin reluarea ciclului de dezvoltare a întreprinderilor din perspectiva instruirii la nivel înalt și a proiectării și producerii de unicat, serii mici, idei etc.

Ideile la zi

3 – Învățământul superior are azi aceleași funcții ca și întreprinderea: instruirea și producția, doar că ordinea este diferită. Întreprinderea produce și formează, universitatea formează și produce. Învățământul primar doar formează, dar mult sub nivelul cerut de masificarea învățământului superior.

4 – Problemele învățământului primar sunt desigur diferite, dar deloc mai ușoare. Pentru a se putea trece la învățământul primar de masă, a trebuit o revoluție copernicană în didactică (cu metodele scolastice era de neconceput progresul școlar). A fost nevoie de un Copernic al didacticii și acesta a fost Comenius, comparabil, ca efect, în toate privințele, cu ceea ce a însemnat pentru știință „Noul Organon” al lui Fr. Bacon și, în general, filosofia empirică engleză.

5 – Problemele învățământului superior sunt azi deplin conștientizate în țările avansate, nu în aceeași măsură și cele ale învățământului primar. Premise există: creșterea nivelului de pregătire al învățătorilor

(ei devin absolvenți ai primei trepte a învățământului superior); calculatorizarea școlilor (a doua alfabetizare); eforturi în direcția celei de a treia alfabetizare, pornind de la progresele din științele cognitive (mai ales de la construirea experților electronici), care deschide un enorm capitol didactic – cel al listelor de cunosibilități și structuri specifice fiecărui expert de domeniu, ca premisă a unei noi didactice, didactica intelectualului, total diferită de cea clasică. Dar, dincolo de premise, în practică nu s-a realizat saltul așteptat. Marile probleme ale învățământului primar continuă să se rezolve încă pe baze tradiționale.

III. Axiomele dezirabile ale țărilor în curs de dezvoltare

– Dacă o țară nu se află la nivelul țărilor dezvoltate, atunci axiomele din grupul I (cele economico-sociale) trebuie luate în calcul doar ca reper, ca punct orientativ în elaborarea politicilor școlare particulare, care trebuie să țină seama de „condițiile interne”, de cerințele specifice de pregătire școlară ale fiecărei țări. Dar, neuitând nici un moment țintele evoluției, legate de masificarea învățământului superior.

– Soluția acestor țări, în cazul învățământului, nu este parcurgerea întregului drum al țărilor dezvoltate, ci prescurtarea lui.

– Prescurtarea drumului nu este cu puțință dacă sunt redate de la capăt momentele parcursе de țările avansate, căci nici ele nu stau pe loc. Și, în acest caz, distanța nu se va micșora, ci se va măări.

– Prescurtarea drumului nu poate fi redusă la calculatorizarea școlii, la tehnologizarea ei în general, căci resursele financiare necesare sunt prea slabe. Tehnologizarea trebuie să se facă în limitele posibilităților, reduce în raport cu cele ale țărilor bogate.

– Adevărată prescurtare trebuie avută în vedere pornind de la resursele nefolosite ale creierului, adică de la a treia alfabetizare, care deschisă de psihologia cognitivei, care constă în antrenarea timpurie a intelectualului – pornind de la informații elementare, dar lucrând cu ele, pornind de la modelele experților în diferitele domenii.

– Preluarea formelor de organizare avansate ale școlii din țările dezvoltate și introducerea lor treptată, în limitele permisivității culturii noastre. Nu prin legi și ordine imperative, ci permissive, care să permită acomodarea treptată la nou. De exemplu, viziunea curriculară, unele metode didactice (jocul de rol + „dramă”, prelucrarea textelor etc.).

*

Compararea celor 3 categorii de axiome, la care ne-am referit, reprezintă premise ale gândirii unui sistem de învățământ, dacă este și renunțăm la tehnic denumită în limbaj de specialitate „încercare și eroare”. Ea duce la succes, desigur, dar drumul este prea lung și prea scump.

ASPECTE ALE FOLOSIRII VERBELOR ȘI ADVERBELOR

Lect. univ. dr. Valeriu MARINESCU
Prodecanul Facultății de Limbă și Literatură Română

Verbele „a fi” și „a trebui” exprimă, în limba română, posibilitatea și necesitatea. „A fi” are sensul de „a fi pe punctul să”: „Era să cad”. În aceste situații, ele sunt verbe impersonale și sunt urmate de o propoziție subordonată subiectivă. În limba vorbită, însă, cele două verbe au tendința să-și piardă caracterul impersonal. Astfel, „a trebui” tinde să se acorde cu subiectul verbului următor – auzim spunându-se, încorect, „Ele trebuie să înceapă antrenamentele”. Corect vom spune „Ele trebuie să înceapă antrenamentele”. Și verbul „a fi” își pierde caracterul impersonal – auzim spunându-se, tot greșit, „Eram să cad” sau „Eram să caz”; formele corecte sunt „Era să cad”, respectiv „Era să caz”.

Norma limbii literare admite forma personală numai la persoana a III-a plural, pentru trecut și pentru viitor; astfel, este corect să spunem „Ele trebuiau să înceapă antrenamentele”; „Ele vor trebui să înceapă antrenamentele”. Prin urmare, nu vom accepta enunțuri precum „Ele trebuia să înceapă antrenamentele” sau „Ele va trebui să înceapă antrenamentele”.

În selectarea complementului direct sau a subordonatei complementivă, există, la unele verbe, anumite restricții semantice. Astfel, este supărătoare plasarea propoziției complementivă directă după verbul „a cunoaște”. De exemplu: „Cunosc că ne vom întâlni”; vom spune corect: „Știu că ne vom întâlni”. Pentru verbul „a cauza”, există tendința de a se schimba tranzitivitatea și sensul său. Verbul „a cauza” are sensul de „a produce” și se construiește obligatoriu cu un complement direct – de exemplu „cauzează dureri”, „a cauzat pierderi de vieți” etc. Verbul începe să fie folosit, în mod greșit, cu înțelesul de „a face rău” – „Legumele fierte nu cauzează” sau „Grăsimile îmi cauzează la inimă”. Asemenea construcții se impun evitate.

Verbele neologice terminate la infinitiv în „a” preferă, la indicativ prezent, forme cu „ez”. Spunem corect, de pildă, „eu copiez” (nu „eu copii”) – „el copiază” (nu „el copie”). În fața actuală a limbii române, apar unele variante livreză; astfel, este corect să spunem „degajă”

(răspândește, emană), dar și „degajează”; „se desface”, dar și „se desfacează”; „se dezagregă”, dar și „se dezagreghează”; „ignora”, dar și „ignorează”.

La verbele terminate la infinitiv în „i”, s-a impus în limba literară varianta cu sufixul „ese”; deci, vom spune corect, „bănuiește, bombănește, cheluieste”, destăinuiește, se străduiește, se târguiește”. Respingem formele „el bănuie”, „el bombăne”, „el chelui”, „el destănuie”, „el străduie”, „el târguie”. Mai rar însă, devin literare, deci corecte, formele fără sufixul „ese”. Vom spune „el biruie” (nu „biruiește”), „și închipuie” (nu „și închipuiește”), „stăruie” (nu „stăruiește”). Alteleori, varianta coexistă; este corect să spunem și „învarțe”, dar și „învarțește”; și „a săvârși”, dar și „a săvârșește”. Nu este permisă amestecarea formelor, adică nu putem spune, de pildă, „eu chelui – tu cheluit – el cheluitese”.

Deșori, cele două forme s-au specializat semantic: „acordă” („El acordă atenție tuturor materiilor”) și „acordează” (un instrument muzical); „concură” („Toți factorii concură pentru a demonstra acest lucru”) și „concurează” („El concurează pentru un post mai bine plătit”); „contractă” („Mușchii se contractă”) și „contractează” („o boală); „manifestă” (interes) și „manifestează” („Salariii manifestează în centrul orașului); „ordonă” (= poruncește) și „ordonează” („Ordonează-ți gândurile mai bine!”); „reflectă” (= arată) și „reflectează” (= se gândește la un anumit lucru); „absolvă” (de o vină) și „absolvește” (liceul sau facultatea); „se îndoiește”, dar și „atață știu, că nu sunteți vinovați”, dar și „atață știu, că nu sunteți vinovați”.

„înalte”) și „se îndoiește” („Ea nu se îndoiește de promisiunea ta”).

Verbele „a crea, a agreea, a procrea, a recrea” se scriu, la indicativ prezent, cu doi „e”, cu excepția persoanelor I și a II-a plural; iată cum vom conjuga verbul „a crea”; „eu crez, tu crezi, el crează, noi creăm, voi creați, ei crează”. La fel se procedează pentru celelalte verbe menționate.

Șă vorbim, șă scriem corect românește

Să facem acum câteva precizări în legătură cu folosirea adverbelor.

Dacă spunem *Ei lucrează ÎNCONTINUU*, vom scrie „încontinuu” într-o unitate, într-un cuvânt (atenție și la scrierea cu doi „u”). Forma „încontinuu” este greșită, deoarece nu există, în limba noastră, prepoziția „în”. Adverbul „atăt” are și varianta „atăt” în anumite contexte; este corect să spunem, de exemplu, și „atăt știu, că nu sunteți vinovați”, dar și „atăta știu, că nu sunteți vinovați”.

În schimb, vom spune doar „cu atât mai mult”, nu și „cu atât mai mult”; vom spune doar „atăt ei, cât și ele au citit romanul”, fiind greșit dacă spunem „atăt ei, cât și ele au citit romanul”.

Grafia diferită corespunde unor părți de vorbire diferite, cu sensuri distincte. În enunțul *Să pleci din casa aceasta: ALTFEL, chem poliția!*, scriem „altfel” într-un cuvânt, deoarece este o singură parte de vorbire, un adverb, sinonim cu „altminteri”. În schimb, în enunțul *Am găsit un ALTFEL de rezolvare pentru problema ta*, scriem „alt fel” în cuvinte separate, întrucât „fel” este substantiv, sinonim cu „modalitate” – „alt fel” înseamnă, aici, „alt mod, altă cale”. În enunțul *Nu învăța DELOC*, cuvântul „deloc” este adverb, sinonim cu adverbele „defel, nicidecum”. Dacă însă vom spune *Eu sunt DE LOC din București*, scriem „de loc” în două cuvinte, în două cuvinte separate, fiind posibilă înlocuirea cu adjectivul „originar”. În enunțul *BINEÎNTELES că te vom ajuta*, scriem „bineînțeles” într-un cuvânt, pentru că îl putem înlocui cu alte adverb: „firește, desigur...”. În schimb, în propoziția *Mesajul primit a fost BINE ÎNTELES*, scriem „bine înțeles” în două cuvinte, pe care le și putem inversa: „Mesajul primit a fost înțeles bine”. În enunțul *INTRUNA mă gândesc la examen*, scriem adverbul într-un cuvânt, deoarece îl putem înlocui cu „mereu” – „Mereu mă gândesc la examen”; dacă înlocuirea nu este posibilă, vom folosi cratima, liniuța de unire, ca în enunțul *INTR-UNA din zile, te voi vizita*. În enunțul *Învăța NUMAI la matematică*, scriem „numai” într-un cuvânt, deoarece îl putem înlocui cu adverbul „doar”; dacă înlocuirea nu este posibilă, vom scrie

în două unități, în cuvinte separate: *NU MAI țina în această sală, te rog!* În propoziția *ODĂTĂ, se trăia mai bine*, scriem „odată” într-un cuvânt, deoarece este vorba despre o singură parte de vorbire: un adverb, sinonim cu alte adverb: „cândva, odinioară...”; dacă este vorba despre numeralul adverbial sau despre substantivul comun „dată”, precedat de articolul nehotărât „o”, vom scrie în cuvinte separate: *Am năut la ușă numai O DATĂ și mi-a deschis sau I Decembrie este O DATĂ importantă pentru istoria României*.

Sensul unor adverb este organizat pe structuri, pozitive și negative. Astfel, adverbul „numai” este afirmativ, în timp ce adverbul „doar” este negativ. Este corect să spunem „Am numai o umbrelă” și greșit dacă spunem „Am decât o umbrelă”; pentru forma negativă, vom spune „Nu am decât o umbrelă”. Este corect să spunem „Au fost prezenți numai 8 studenți” și greșit dacă spunem „Au fost prezenți decât 8 studenți”. În mod similar se comportă adverbele „cam” și „nu prea”. Vom spune corect „E cam vorbăreț” sau „Nu e prea vorbăreț”.

Există în limba română, variante ale unui adverb sau ale unei locuțiuni adverbiale; unele sunt literare, corecte, altele nu. Astfel, este corect să spunem și să scriem și „înadins”, și „dinadins”, și „todeună”, și „, întodeună”, și „de asemeni”, dar și „de asemenea”, și „, de-a pururi”, dar și „, de-a pururea”, și „, în adevăr”, dar și „într-adevăr”. Într-o exprimare prețioasă, se folosește supărător construcția „de o manieră”, urmată de adjectiv: „A procedat de o manieră necorespunzătoare”. Se recomandă să folosim construcția „în mod”, urmată de adjectiv: „A procedat în mod necorespunzător”.

Consultație pentru studenți • Consultație pentru studenți

Consultație pentru studenți • Consultație pentru studenți

I. INTRODUCERE ÎN SOCIOLOGIA ECONOMICĂ

1.1. Conceptele de bază în sociologia economică

Pentru ca o disciplină să existe, trebuie îndeplinite, simultan, trei condiții:

- să aibă obiect de studiu – în cazul nostru, obiectul de studiu al Sociologiei economice îl constituie activitatea economico-socială, modul în care economia influențează societatea și reciproc;
- să posedo o metodologie proprie, adică un corpus de metode și tehnici, cu ajutorul cărora să măsoare și să cuantifice obiectul de studiu – în cazul nostru, Sociologia economică împrumută de la Sociologie și Economie Politică aceste metode și tehnici;
- să existe mai multe cuvinte cheie, noțiuni esențiale, concepte de lucru, cu care să opereze în cunoașterea obiectului său de studiu. Sociologia economică împrumută concepte cheie din Sociologie și Economie Politică, precum și din alte discipline socio-umane.

1.2. Activitatea economico-socială și sociologia economică

Sociologia economică este o disciplină tematică, studiază fenomenele sociale care aparțin domeniului economic sau, altfel spus, studiază activitatea economico-socială a oamenilor. Dificultatea de a defini sociologia economică provine din faptul că „variabila economică” apare aproape în toate sistemele teoretice și cercetările empirice (practice) din sociologie. Astfel, distingem partea economică a unui fenomen social (de exemplu, studiul relațiilor dintre organizarea producției și structura socială generată de acestea în cazul satelor devălmașe, studiu realizat de H.H. Stahl în lucrarea sa, *Contribuții la studiul satelor devălmașe*, 3 volume publicate între 1958 și 1965) și partea socială a unui fenomen economic (de exemplu, studiul aspectelor contractuale ale fenomenelor economice, realizat de E. Durkheim în lucrarea sa *De la division du travail social*, 1893). Chiar de la originile sociologiei s-au înregistrat dificultăți de delimitare între sociologie și economie politică, fapt remarcat încă din controversa dintre Auguste Comte, supranumit „intemeietorul sociologiei” (care susținea că sociologia înglobează economia politică) și John Stuart Mill (adeptul ideii că sociologia și economia politică au același statut epistemologic). Deci, *sociologia economică este studiul condițiilor istorice și sociale în care funcționează legile economice.*

O clasificare a ramurilor sociologiei economice poate fi făcută, după structura procesului economic, în:

- *sociologia producției* studiază comportamentul uman, relațiile dintre oameni și organizațiile formate de aceștia în cursul desfășurării producției de bunuri economice, având ca disciplină de sine stătătoare *sociologia muncii*;
- *sociologia schimbului și repartiției economice* studiază comportamentele activităților de schimb, repartiție și circulație a bunurilor economice;
- *sociologia consumului* are în atenție studiul comportamentelor și aspirațiilor de consum de bunuri materiale și culturale și de servicii (comerciale, turistice, artistice etc.).

1.3. Societatea și economia contemporană în perspectiva globalizării

Relațiile dintre economie și societate pot fi analizate în context istoric sau contemporan. Astfel, există studii de sociologie economică a societăților primitive (realizate de sociologii R. Thurnwald, B. Malinowski, M. J. Herskovic etc.), antice, asiatice, feudale, capitaliste, socialiste etc. În fiecare caz în parte, relațiile dintre societate și economie se desfășoară pe 3 nivele:

- macrosocial, în care sociologia economică studiază raporturile dintre tipul și structura societății și subsistemul său economic (vezi lucrarea *Economie și Societate*, scrisă de T. Parsons și N. J. Smelser în 1956);
- mezosocial (interinstituțional), în care sunt studiate relațiile dintre diferitele componente ale societății: sectoare (economic, social, politic și cultural); instituții (stat, armată, biserică); grupuri (familia, grupurile profesionale, de societate etc.) și organizații (oficiale, neguvernamentale) și diviziunile corespunzătoare ale economiei (producție, repartiție, circulație și consum);
- microsocioal (individual), nivel la care sociologia economică studiază comportamentele și valorile după care se ghidează membrii unei societăți într-o epocă dată, în raport cu sistemul economic respectiv ce induce: comportamentul de capitalizare, economisire, cumpărare, raționalitatea muncii individuale, locul muncii și al consumului în viața individuală etc.

Examinând perioada pe care o străbatem, în primul rând constatăm că ea reprezintă un complex de tranziții interdependente:

- o tranziție de la economia centralizată, bazată pe proprietatea colectivă, la o economie de piață, bazată pe proprietatea privată;
- o tranziție a României către un nou loc în economia mondială și modificarea corespunzătoare a structurii de ramură a economiei naționale;
- o tranziție de la o structură socială de clasă la alta;
- o tranziție politică, de la dictatură la democrația pluralistă și, în acest context, de la statul totalitar la statul democratic de drept;
- o tranziție de la o structură socială de clasă la alta;
- în fine, o tranziție de la un mod de viață al populației și de la un comportament al ei la altele noi.

II. RAPORTUL SOCIOLOGIEI ECONOMICE CU ȘTIINȚELE SOCIO-UMANE

2.1. Relația cu economia politică și sistemul științelor economice

Sistemele teoretice din sociologia economică pot fi clasificate, după Alin Teodorescu, în:

- sisteme în care variabilele economice sunt independente, generatoare de forme și relații sociale (vezi lucrările și studiile unor economiști și sociologi, precum Karl Marx, Werner Sombart, Vilfredo Pareto, Max Weber, Talcott Parsons, Henri H. Stahl);
 - sisteme în care variabilele economice sunt dependente, economia fiind produsă de structuri: sociale, studiate dintr-o anumită perspectivă (de exemplu, sociologismul lui Emile Durkheim); biologice (organizismul lui Herber Spencer) sau geoclimatic (antropogeografismul).
- În același timp, sistemele teoretice ale economiei politice pot avea ca premise:
- propria structură productivă, studiată de K. Marx în lucrarea sa fundamentală, *Capitalul* (vol. I, cartea a II-a, cap. al XX-lea);
 - comportamentul individual al oamenilor, studiat de doctrina economică marginalistă;
 - structurile sociale supraindividuale (organizațiile, clasele) și înclinările psihosociale ale omului, studiate de economistul John Maynard Keynes.

III. REPERE ALE SOCIOLOGIEI ECONOMICE

3.1. Teorii și doctrine din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea

Fiziocrații pot fi considerați precursorii sociologiei; ei au arătat pentru prima oară că fenomenele economice ca și cele sociale au o regularitate, o desfășurare obiectivă, fiind independente de voința omenească, precum și faptul că există în societate o ordine naturală după care se conduce viața socială, în mod necesar, determinat. Pornind de la considerarea strictă a fenomenelor economice, fiziocrații și-au extins deducțiile până la societate în general, pregătind cercetările sociologiei de mai târziu.

Contemporani cu fiziocrații, a căror paradigmă științifică era pământul, mercantilismul au promovat, ca paradigmă, – banul și rolul economic și social al acestuia.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, Adam Smith, primul mare economist clasic, lansă, în una din cele mai importante lucrări ale sale și ale gândirii economice – *Avuția națiunilor* (1776) – conceptul de *om economic*. Astăzi, s-a uitat faptul esențial că *el a scris nu numai Avuția națiunilor, în care pornește de la ipoteza că omul ar fi strict individualist și egoist, ci și o a doua mare lucrare, de care era foarte mândru: Teoria sentimentelor morale, care are alt punct de plecare, profund umanist, moral și altruist, prin care Adam Smith întreaga analiză făcută lumii. Astăzi, declarându-se ipoteza lui din Avuția dreptă singură bază de desfășurare a activității în societate, se poate promova mai ușor un soi de darwinism social, folositor umora, dar dăunător marii majorități a populației, prin care statului îi mai rămâne doar rolul să guverneze acumularea primitivă a capitalului și goana după profit, oamenii comportându-se unii față de alții, așa cum spuneau anticii, ca lupii.*

3.2. Teorii și doctrine din secolul al XIX-lea

Economiștii germani domină prima parte a secolului al XIX-lea în teoria economică. Pornind de la criteriul schimbului, R. Hildebrand a propus trei tipuri de economii: *economia fără schimb, economia cu monedă și economia cu credit*. Elaborându-și al său sistem al economiei naționale, Friedrich List a clasificat patru tipuri de economii: *pastorală, agricolă, agricolă-manufacturieră și manufacturieră*. Iar Karl Bucher, la rândul său, a propus patru stadii: - *economia urbană (orășenească)*, în care producția se face pentru clienți, adică schimbul se face direct, bunurile trec nemijlocit de la producător la consumator. Ea se întâlnește și la noi, la meseriași care lucrează la comandă (încălțăminte, mobilă etc.) și care cedează direct, fără intermediarii, producția lor clienților;- *economia națională*, în care se produce marfă, adică bunuri de circulație. Bunurile trec de la producător la intermediar, până ajung la consumator. Aceasta presupune libertatea comerțului, chiar liberul schimb;
- *economia mondială*, în care producția se realizează într-o țară, iar prin comerțul internațional ajunge să se consume în altă țară. Așa sunt toate mărfurile pe care le cumpărăm din străinătate.

Facultățile de Management, Financiar-Contabil și Finanțe Bănci

SOCIOLOGIE ECONOMICĂ

Prof. univ. dr. Emilian M. DOBRESCU

Țara noastră cunoaște toate patru formele în același timp. Ele nu arată numai patru forme de relații economice, ci patru cercuri sociale de manifestare. Prima se manifestă în familie, a doua într-o localitate (sat sau oraș), a treia în sâmul unei națiuni, a patra între mai multe națiuni. Dezvoltarea economică se petrece deci și aici în funcție de dezvoltarea formelor sociale. De aceea, activitățile economice au, ca orice fenomen social, în mare parte un caracter tradițional și obligatoriu.

Darvinismul social este un curent sociologic apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, care încearcă să explice dezvoltarea socială și raporturile dintre oameni prin extinderea mecanică asupra vieții sociale a legilor biologice ale luptei pentru existență și ale selecției naturale, descoperite de Darwin în lumea plantelor și animalelor. Darvinismul social neagă legitatea obiectivă specifică a dezvoltării societății și încearcă, pe această bază, să prezinte capitalismul ca o orânduire conformă naturii și, prin urmare, veșnică.

3.3. Teorii și doctrine din secolul al XX-lea

În 1912, Joseph Alois Schumpeter, economist, sociolog și istoric economic austriac, susținea în lucrarea *Teoria evoluției economice* că motorul progresului economic este *inovația*, în lipsa căreia economia ar stagna și s-ar rezuma la un simplu circuit. Inovația determină dinamismul și profitul, ea se află la originea dobânzii și a creditului. În 1913, în teoria sa asupra ciclurilor, considera inovația, cauza explicativă a celor trei mari cicluri economice capitaliste:

- 1787 - 1842: caracterizat de producerea bumbacului, a oțelului și a mașinilor cu abur;
- 1843 - 1897: căile ferate, forța aburului;
- 1898 - 1937: electricitatea, chimia, automobilul.

Sociologul Werner Sombart deosebea între economia socială și cea individuală, iar Mihai Ralea a propus patru tipuri de societăți cu economie specifică în fiecare caz în parte: *domestic-religioasă* (corespunzătoare economiei comunitare a clanului), *juridico-religioasă* (corespunzătoare economiei familiale), *politică* (pentru economia rurală și urbană) și *economică* (corespunzătoare economiei naționale și internaționale). Definiția sociologică a fenomenului economic trebuie căutată încă, spunea Mihai Ralea. De exemplu, relațiile economice de schimb ori de producție sunt foarte greu posibilibile între indivizi izolați, pentru că *funcționează economică e emanență socială*.

După F. Simiand, pentru o apreciere individuală, subiectivă, valoarea este o problemă de calitate; prețul unui lucru variază extrem de la individ la individ: unul poate găsi ca cel mai prețios lucru – florile, altul – cărțile, un al treilea – pietrele scumpe. Capriciul subiectiv poate găsi valoarea acolo unde altul nu găsește nimic. Valoarea economică poate fi măsurată obiectiv, generalizarea, socializarea valorii economice aduc cuantificarea acesteia. *Valorile economice*, spunea M. Ralea, nu variază după capriciile individuale, dar pot varia după stările de opinie într-un moment dat. Economia clasică greșete atunci când consideră că *homo economicus* este același în toate timpurile, iar economia este o funcție eternă, independentă de tipurile sociale în care apare. *Relațiile economice variază în strânsă legătură cu toate celelalte funcțiuni sociale.*

În lucrarea *Realitatea socială* – încercare de ontologie regională, Traian Herseni susține că *economical (sau civilizația) este tot spirit obiectiv, dar în alt gen decât cultura... sensul economicului nu vine decât de la om, de aceea civilizația nu constituie un domeniu de scopuri, ci un domeniu de mijloc. Civilizația ne ajută să trăim, ne mărește confortul, ne face să fim ceea ce suntem și ne menține; cultura merge însă mai departe. Ea constituie adevăratul progres, ea ne indică ceea ce ar trebui să fim și ajută la treptată îndepărtare a omului de animalitate, la realizarea omului ca om.*

IV. CONCEPȚII DESPRE OM ȘI SOCIETATE

4.1. Tipologia umană - determinări și caracteristici

Există numeroase tipuri umane determinate de condițiile specifice, economice, de mediu și sociale caracteristice fiecărei societăți în care omul își desfășoară activitatea sa. Ca atare, există oameni diferiți în tipuri de economii diferite, în medii diferite și, respectiv, în societăți diferite. Economia, mediul și societatea își pun hotărâtor amprenta asupra omului respectiv, care le însușește și le dinamizează, în felul acesta formându-se și modificându-se și pe sine. Omul este deci produsul economiei, mediului și societății în care trăiește, iar, la rândul său, determină și influențează hotărâtor prin acțiunile și ideile sale economia, mediul și societatea căreia îi este contemporan.

4.2. Structura psihologică a omului

În general, ființa umană este un complex de influențe și factori biopsihoso-ciali. Norbert Sillamy definește structura ca un mod în care părțile unui tot se ordonează între ele. În acest sens, vorbim atât de structura unui edificiu sau a organismului (K. Goldstein), cât și de structura unui grup social sau a comportamentului (M. Merleau-Ponty). Structura este aceea care îi dă ansamblului unitatea sa și părților valoarea lor, este „forma” unică, nativă și educată a organizării elementelor care o compun. Structura psihologică ordonează toți factorii care tin de personalitatea umană, elementul stabil al conduitei unei persoane, ceea ce o caracterizează și o diferențiază de altă persoană.

Fiecare om are particularitățile sale, a căror structură organizată determină personalitatea în cauză. Fiecare om este, totodată, asemănător cu semenii săi, dar și diferit de ei prin structura unică, irepetabilă în spațiu și timp a personalității sale. În esență, omul este un ansamblu structurat al: dispozițiilor înnăscute - transmise prin ereditate, condiționărilor economice și de mediu și al dipozițiilor dobândite – transmise prin educație, cultură și tradiții.

V. COMPORTAMENTUL ECONOMIC

5.1. Concepte și teorii explicative

Consumul reprezintă secvența ultimă (ciclul fiind: producție, circulație, repartiție și consum) a activității economice, care constă în folosirea bunurilor economice (mărfuri sau servicii) de către persoane sau stat, pentru satisfacerea trebuințelor lor individuale sau colective. Dacă bunul economic este folosit pentru a produce alte bunuri, atunci *consumul este productiv*, iar dacă este folosit pentru satisfacerea unor trebuințe personale, este *consum final*. Consumul este și un act social, deoarece reflectă tradiții, sisteme de valori, obișnuințe, ritualuri. *Autoconsumul* reprezintă ceea ce consumă individul și este produs în gospodăria proprie; în special în zonele rurale, autoconsumul constituie un procent, uneori însemnat al consumului total al individului sau familiei respective. *Consumul individual sau privat* se referă la persoana care folosește un bun economic în folosul său. *Consumul public* este alcătuit mai mult din servicii (precum cele educative, administrative, iluminatul public etc.) adresate mai multor persoane sau chiar întregii colectivități (societăți).

Societatea de consum reprezintă un concept care simbolizează caracterul esențial și omniprezent al consumului. Poate desemna situația

le iau locul; acestea sunt de mai mică importanță, dar pot să fie la fel de presante ca și nevoile fiziologice.

Psihologul Abraham Maslow, recunoscut pentru celebra sa „piramidă a trebuințelor sau necesităților umane”, deosebește:

- necesități de supraviețuire sau fiziologice: aerul, apa, adăpostul;
- necesități de siguranță sau securitate: economii bănești, rezerve de bunuri, asigurări;
- necesități de activitate sau apartenență: acceptarea de către o persoană sau un grup, participarea la activitățile respective;
- necesități privind stima și poziția socială: statusul, rangul, însemnele distinctiv;
- necesități privind împlinirea personală: a fi ceea ce ești capabil să devii.

În funcție de temperament, consumatorul poate fi un:

- tip slab, visător, corespunzător temperamentului melancolic;
- tip puternic, neechilibrat, „coleric”;
- tip echilibrat, inert, „flegmatic”;
- tipul echilibrat, mobil, „sanguinic”.

Având în vedere trăsăturile pozitive sau negative de caracter, Elisabeta Nicorescu desprinde următoarele categorii de consumatori:

- consumatorul atotștiutor, care nu pierde vreme ocazie de a-și etala cunoștințele, are multă încredere în competența sa și nu suportă să fie contrazis;
- consumatorul dificil este pretențios, se hotărăște greu, descoperă tot timpul defecte ale mărfurilor și serviciilor; are reacții negative la argumentele vânzătorului;
- consumatorul econom, care apreciază bunul economic dorit și se hotărăște să-l cumpere după o îndelungată chibzuință;
- consumatorul timid, care nu are curajul să-și manifeste micile sale dorințe și se simte jenat dacă i se acordă prea multă atenție la achiziționarea unei mărfi;
- consumatorul entuziast, care admira în mod nejustificat produsele și laudă exagerat mărfurile și serviciile solicitate;
- consumatorul impulsiv, ce ia decizii fără o judecată prealabilă, având în vedere numai anumite trăsături ale mărfii sau serviciului (marca, aspectul estetic etc.);
- consumatorul grăbit, care nu are răbdare și i se pare mereu că servirea este prea lentă, iar dacă este nevoit să se așeze la rând, renunță;
- consumatorul nemulțumit, care nu este satisfăcut de nici un serviciu sau produs;
- consumatorul nedecis, care nu știe ce anume să aleagă și apelează la recomandarea vânzătorului;
- consumatorul ideal este cel ce are un scop precis, știe bine ce dorește, vrea să fie servit repede și dă indicații scurte și precise în legătură cu bunul solicitat.

Determinante esențiale ale variabilelor exogene, nevoile sociale reprezintă ansamblul cerințelor sau trebuințelor de consum productiv sau neproductiv al unităților economice, instituțiilor și populației.

5.3. Modele și metode de măsurare

Investigarea fenomenelor și proceselor economice și sociale se concentrează pe două direcții principale:

- studierea ofertei de bunuri de consum, precum și a fenomenelor sociale, prin intermediul unor metode de măsurare cantitativă și constatativă;
- cercetarea cererii de bunuri de consum și a omului ca ființă socială, prin intermediul unor metode de măsurare calitativă și proiectivă.

După Elisabeta Nicorescu, cercetarea calitativă, respectiv cercetarea motivațională, se concentrează asupra cunoașterii cât mai adâncă a răspunsurilor la întrebări fundamentale, precum: de ce?, pentru ce?, cum?, în ce măsură? A răspunde la aceste întrebări echivalează cu „a explica” sau „a înțelege” mecanismele care se desfășoară în psihicul consumatorului sau al cetățeanului ca ființă socială; a găsi înălțimile necesare și legăturile cauză-efect, care sunt determinate de existența anumitor nevoi ce impun decizii constituite în scopuri pentru consumator.

Cercetarea de tip calitativ, motivațional și proiectiv poate răspunde la întrebările de mai sus, propunând măsurile pentru construcția feed-back-ului necesar și depășind astfel măsurarea cantitativă și pur constatativă. Rezultatele cercetărilor de tip motivațional au permis construirea unor scheme și modele ale comportamentului consumatorului, care descriu procesele comportamentale în funcție de acțiunea unor stimuli.

VI. RELAȚIILE ECONOMICE CA RELAȚII INTERUMANE

6.1. Comunicarea interumană - concept și forme de manifestare

Comunicarea (de la termenul latin *comnis=comun*) semnifică încercarea de a stabili o comunitate cu cineva, de a pune în comun informații, idei, atitudini, de a le asocia, raporta sau de a stabili legături între ele. Wilbur Schram înțelege prin comunicare *procesul stabilirii unei comunități sau identități de reflecție, idei, concepții între emițătorul mesajului și receptorul mesajului prin intermediul unui canal de comunicație*. Este un concept de bază în sociologie și psihologie socială, unde se utilizează în diferite accepțiuni:

- procesul prin care individualitățile observă stimulii și reacționează în grade diferite la perceperea lor;
- mechanismul prin care relațiile umane există și se dezvoltă;
- toate simbolurile gândirii, împreună cu mijloacele de propagare și conservare a lor;
- comunicare socială*, definită fie ca expresie generală pentru a desemna toate formele de relații sociale în care există o participare conștientă a indivizilor și grupurilor, fie ca raporturi interpersonale comportând o comuniune sau fuziune a conștiințelor (comunicare interpersonală);

comunicare economică, definită ca totalitate a relațiilor stabile între indivizi în desfășurarea proceselor și fenomenelor economice. Comunicarea poate fi: directă sau indirectă; unilaterală sau reciprocă; privată sau publică. Combinarea primelor patru tipuri de comunicare poate naște alte patru forme de comunicare - cele mai întâlnite de altfel:

- reciprocă directă (față în față);
- reciprocă indirectă sau interactivă (prin intermediul radio-ului, telefonului);
- unilaterală directă (într-o conferință);
- unilaterală indirectă (prin intermediul discului, filmului, scrisorii).

După tipurile de activități umane, J. L. Aranguren deosebește comunicarea: obișnuită (comună), științifică și/sau tehnică, de nouăți (informații), publicitară, pedagogică, estetică (artistică), socială, economică, politică, religioasă etc.

O formă cu totul aparte o reprezintă *comunicarea empatică* (de la cuvintele grecești *pathos, pathos=ceea ce simți*) pe care H. Pieron o numește o *specie de comunicare afectivă prin care cineva se identifică cu altcineva, măsurându-și sentimentele*, iar H. Sillamy - *un fenomen de rezonanță psihică, de comunicare afectivă cu altul*.

Comunicarea de masă se adresează mai multor indivizi fiind o comunicare publică. Comunicarea de masă reprezintă un caz particular (cu caracteristici proprii) al comunicării umane, care poate fi raportată prin analiza canalelor, a tipurilor de conținuturi difuzate, a limbajelor specifice, precum și a modului de receptare.

Comunicarea de masă, ca orice comunicare, reprezintă un transfer de informație, prin intermediul unui mesaj și cu ajutorul unui canal de comunicație; ea facilitează atât circulația socială a informației, cât și blocarea, denaturarea și standardizarea ei. Comunicarea de masă poate fi inclusă printre *cele mai redutabile și eficiente narcoactive sociale*, a căror influență este studiată de sociologia propagandă. Astfel, comunicarea de masă funcționează ca un *agent de întărire a valorilor și atitudinilor existente*. În cazul comunicării de masă, *același emițător dispune de posibilități de transmitere a aceluiași mesaj la un număr foarte mare de receptori potențiali*. Aceste posibilități sunt oferite de mijloacele tehnice de comunicație de masă (mass-media), respectiv presă, radio și televiziune. Comunicarea de masă este un proces ce se realizează prin intermediul unor mijloace de comunicare, care permit și *inlesnesc efectuarea comunicației de masă*. (prin media se înțelege orice suport pentru un mesaj. *Mass-media (media de masă)* desemnează grupa suporturilor de aceeași natură, constituind un mijloc de expresie destinat publicului (exemplu: radio, tv, cinema, afișe, presă).

MUZICA la Universitatea Spiru Haret

(Urmare din pag. 1)

Grație acestora, studenții Facultății de Muzică o ocazie să facă inclusiv dovada talentului lor de interpreți vocali, instrumentiști sau de cercetători cu valențe teoretice, îmbogățindu-și în mod continuu bagajul culturii de specialitate prin cursuri interdisciplinare ca etnomuzicologie, cultură tradițională sau istoria literaturii vocale și vocal-instrumentale. Aici, la aceste clase de opțional își continuă pregătirea absolvenții liceelor de muzică ce au sau vizează performanțe pe instrument, absolvenții școlilor de artă cu aplecare în zona cultivării vocii, cursurile facultății noastre oferindu-le șansa de a-și dezvolta și perfecționa aptitudinile sau deprinderile, de a-și canaliza energiile pe coordonate stilistice diferențiate sub atenția îndrumare a profesorilor de care beneficiază.

Desigur, accentul este pus pe formarea profesorului de muzică în datele unui învățământ modern, competent, dinamic și activ, în perfectă concordanță cu cerințele pieței forței de muncă, un învățământ centrat pe student, pe trezirea interesului pentru un studiu aprofundat și creator, pe însușirea acestor abilități ce recomandă excelența în domeniu și sunt definitorii pentru succesul și realizarea profesională. Dincolo de aceasta, însă, un important sector îl reprezintă practica artistică și opțională ce vin să le șlefuiască aptitudinile și deprinderile, recomandându-i ca personalități artistice în formare, cu certe reușite confirmate de înfrunții artistice de notorietate. La aceste opționale se accede doar în urma unor exigente evaluări repetate, continuu, cu stacheta înaltă mereu mai sus, de la admiterea în facultate la fiecare fine de semestru sau de an; cei care, din diverse motive, nu se ridică la nivelul scontat inițial, părăsesc palierul interpretativ pentru care au făcut opțiunea inițială. Este o măsură firească, în deplin acord cu ideea includerii acestor opționale în oferta de studiu, tocmai pentru a permite celor mai talentați studenți să-și întregască studiul disciplinelor fundamentale sau al celor de specialitate cu ceea ce îi poate distinge ca viitoare personalități în plan educațional-artistice.

În consecință, an de an studenții Facultății de Muzică a Universității Spiru Haret „colecționează” o frumoasă zestre de premii la festivalurile naționale de interpretare; nimic nu se poate bucura mai mult decât lumina din ochii lor când – plini de speranță la care le dă dreptul excelența pregătire profesională – ne anunță, pe rând, aproape la fiecare sfârșit de săptămână că „duminică se vor afla în competiție”, iar luni aflăm – cu aceeași bucurie ce le înfloreste expresia – că au mai adăugat un premiu în bogatul lor palmares. Voi argumenta invocând mai ales exemplul celor de la forma de învățământ Zi, cu precizarea că de performanțele celor de la frecvență redusă și învățământ la distanță voi reveni cu o altă ocazie. Între laureatii la festivaluri și concursuri naționale se regăsesc

cu constanță nume ca Nicoleta Buga din anul IV – cu nu mai puțin de 9 premii, între ele numărându-se și un mult râvnit trofeu (Buzău), Ileana Matus, colega ei – 3 trofee în rândul celor 8 premii cucerite, Mihaela Stanciu din anul III – deținătoarea a 2 trofee (Văleni, Șimleul Silvaniei) și 5 premii, Adela Cioclei, din același an, cu 5 premii, între care 2 trofee ce dublează premiile I cucerite (Festivalul Lăutarilor, Tismașani) și un premiu special (Motru), Ionela Stănciuc din anul II cu 7 premii, trofeu (Șimleul Silvaniei) și onorantul premiu I la „Floarea din grădina”, Traian Frâncu – anul III, cu 2 trofee (Giurgiu, Vălenii de Munte) din cele 13 competiții ale căror laureați sunt Alin Suceveanu sau Doru Lătreșu – multiplu laureat la Craiova, Pitești, Brașov sau la „Toamna buzoiană” și, desigur, exemplele ar putea continua...

O coloratură aparte o au premiile sau selecțiile la festivalurile de române: Andreea Popescu, Ionela Oană și Ionela Stănciuc – acestea două din urmă fiind deținătoare ale Premiului special al juriului la Festivalul Național „Floarea de tei”.

Dincolo de premii, o intensă activitate interpretativă a celor mai sus citați, include înregistrări sau recitaluri live la tvRM (inclusiv pe componenta redacției învățământ-educative), portrete de interpret sau participări în emisiuni la toate celele televiziuni naționale la care se adaugă alți tineri interpreți formați la Facultatea de Muzică a Universității Spiru Haret ca Polina Gheorghe, Elena Măndrean Pintilie, Mariana San, Andrea Găgiu, turme în țară și peste hotare (Italia, Franța, Spania, Republica Moldova), concerte pe scene – Amfiteatrul Mare și Amfiteatrul Studio ale Universității Spiru Haret sau scene consacrate de teatru muzical – Cioacăria, scena Festivalului Național Mamaia, alături de mari nume ale folclorului românesc recomandă seriozitatea acestor tineri cu dublă vocație: de pedagog și interpret. Ca dascăli, la clasă, ei vor putea sădi copiilor admirația și respectul față de tradițiile muzicale ale neamului, ferindu-i de kitch și de avalanșa falselor valori.

Și alte opționale se disting prin certe reușite: clasa de instrumente populare – lect. univ. Aurel Mustăța – este în plin proces de coagulare a unui ansamblu instrumental; cu câțiva dintre cei mai buni studenți ai clasei s-au putut susține live două manifestări importante pe scena Amfiteatrului Mare, ambele preluate în direct de tvRM.

Să nu vă surprindă abundența de premii adjuocate de studenții noștri pe zona cântului folcloric. A fost dorința expresă a conducerii facultății să inițiem și să susținem călăuzirea tinerilor către solul folcloric muzical, către această „limbă muzicală a românilor”, pentru ca viitorii profesori de muzică să știe, de la sursă, cine sunt, de unde vin și încotro merg, să aibă

acces la informația primară nu doar în ipostaza de consumator de folclor muzical, ci și de interpret și culegător. La aceasta o contribuție majoră o au și culegerile pe teren cu lect. univ. dr. Otilia Pop-Miculi, un excelent etnomuzicolog, cu îndelungi stagii de specializare, inclusiv culegeri în țară și peste hotare.

Studenții de canto clasic ai conf. univ. Cornelia Angelescu, care activează deja în importante instituții muzicale profesionale, au dese apariții la tvRM sau în manifestări live pe scena Amfiteatrului Mare al Universității Spiru Haret ori la Sala Dalles: sopranele Delia Călina și Magdalena Geambasu, baritonii Ionuț Gavrilă și Emil Matei; prezențe notorii înregistrări și la canto m u z i c ă u ș o a r ă (clasa Marcel Dragomir), cu Mery

Ioniță și Lucian Darie – cantautori, ambii cu înregistrări la tvRM, cel de-al doilea cu un videoclip realizat la tvRM), Adrian Țicală în ipostază solistică, Adrian Filipidescu – compozitor și solistul trupei *Mărfaș*, Anca Abălaru din trupa *Bonita* sunt doar câteva exemple, puține – e drept – dar edificatoare într-o zonă în care sunt multe voci bune și multe prezențe ce se pot afirma inclusiv în cadrul competițional... Studentul la pian opțional – clasa lect. univ. drd. Gonul Aputla, Veronica Brașoveanu își desfășoară activitatea atât ca solistă – inclusiv în emisiuni live la tvRM – cât și acompaniindu-și colegii sau abordând și alte direcții de interpretare, cum ar fi cea vocală: cântă într-un dublu cvartet vocal cu care a realizat deja turnee în Europa, inclusiv la Viena sau în țări ca Germania, Olanda ș.a., nu mai puțin chitara clasică – asist. Ana Marcus – începe să câștige teren, studenții

precum Cristian Bacargiu și alții afirmându-se și pe acest teritoriu.

Dar nu numai ipostazele solistice sunt proprii studenților noștri: cele două formații corale dirijate de lect. univ. drd. Adriana Drăgan și lect. univ. drd. Ovidiu Drăgan au dese apariții în public la Palatul Sporturilor și Culturii sau pe scenele Amfiteatrului Mare și al Amfiteatrului Studio, manifestări live, preluate de tvRM: concerte sau recitaluri de Crăciun sau de Paști, la finele semestrelor, concertul absolvenților, înregistrări tvRM. Tot acest laborator interpretativ coral, exersat nu doar la cursul de dirijat coral sau la lucrările practice și la practica artistică este indispensabil formării viitorilor profesori de muzică; este de sine înțeles că ei vor crea momentele festive din viața școlilor la care vor preda sau a comunității din care vor face parte, vor iniția și vor conduce formații corale sau instrumentale, vor promova interpretii, vor propune repertoriul, vor forma și vor direcționa gustul artistic al tinerii „de toate vârstele”: elevii, părinții sau bunicii acestora.

Aceeași situație de excelență în activitatea desfășurată în afara cadrului universitar, dar mereu în interesul actului artistic se regăsește și în diplomele de merit și bursele acordate de Fundația *România de Măine* și de Universitatea Spiru Haret celor mai merituoși studenți: cei de la opționalele de interpretare se disting întotdeauna prin rezultatele obținute grație – în mod indubitabil – efortului concertat și „științei” de a-și adjuca victoria, dar și științei lor de a afla în paginile ziarului *Opinia națională* sau în cuprinsul cursurilor tipărite de Editura Fundației *România de Măine* unul din cele mai prețioase izvoare de informație.

În același timp, ei participă la toate marile evenimente ale vieții studențești la Spiru Haret – deschiderile de un universitar, sesiunile științifice sau omagiale, decernările

Facultăți, profesori, studenți și... o multitudine de rigori universitare

Clădirea din stânga, destinată activității didactice, sporește spațiul afectat procesului de învățământ în edificiul din str. Unirii nr. 32-34. Clădirea din dreapta a fost concepută și amenajată pentru practicarea sporturilor de sală.

Constanța, str. Unirii nr. 67

Clădirea din stânga, destinată activității didactice, sporește spațiul afectat procesului de învățământ în edificiul din str. Unirii nr. 32-34. Clădirea din dreapta a fost concepută și amenajată pentru practicarea sporturilor de sală.

Casa de Economii și Consemnațiuni scoasă pe taraba privatizărilor

(Urmare din pag. 8)

Analize și memorii ignorate

Florea Dumitrescu: Eu vreau să vă spun că pe mine mă intrigă altceva, s-a ridicat o asemenea problemă: la începutul lunii ianuarie, noi împreună cu zece organizații neguvernamentale am așternut pe hârtie o părere, o opinie și am trimis-o la Președinția țării, la domnul Traian Băsescu, am trimis-o la Parlament la domnul Văcăroiu și domnul Năstase, și am trimis-o la Guvern, în care ne-am spus un punct de vedere. Au trecut două luni de zile... și până acum nici un răspuns. Deci au trecut două luni de zile și despre o asemenea problemă, care interesează milioane de oameni, nimeni nu se interesează. Spune acest lucru ceva? Pentru că vreau să adaug organizațiile care au semnat aici nu sunt niște organizații de mână a treia...

R: De care nu s-a auzit...

Florea Dumitrescu: Este vorba aici de Confederația sindicală Meridian, care are un efectiv foarte mare de membri, este vorba de Asociația Națională a Exportatorilor și a Importatorilor, este vorba de Asociația Generală a Inginerilor din România, Alianța pentru Dezvoltarea Economică a României, alianță care întrunește 130 de organizații neguvernamentale profesionale, patronate din România, și toți au semnat aici. De asemenea, Liga Națională a Primarilor din România, Consiliul Național al Întreprinderilor Mici și Mijlocii, dl. profesor Ovidiu Nicolcescu. Deci toți aceștia au semnat împreună cu un număr de depunători la CEC, dar eu mă refer la aceste instituții. Chiar așa de neglijat este o problemă de interes național, să nu se răspundă? Ar fi necesar să avem o discuție, să ne întâlnim undeva să discutăm, să spunem și noi argumentele, să spună și ei argumentele, ce interese sunt aici? Nu cunoșc interesele, că nu m-au preocupat interesele acestea ascunse, dar aici fiind vorba de o problemă de interes național, la un moment dat am spus că trebuie să se facă un referendum, să întrebe populația care este opinia ei din acest punct de vedere. Nu se poate trata o asemenea problemă cu indiferență și cu atâta, știu eu, libertate, ca să nu zic ireponsabilitate.

R: Dle profesor, înainte de a ajunge la finalul emisiunii noastre, aș vrea să am următoarea discuție: ce se poate face cu CEC-ul de fapt, pe viitor, dacă nu-l privatizăm?

Vladimir Ticovschi: După părerea mea, dacă se pune problema privatizării CEC-ului, aceasta trebuie etapizată în orice caz. Adică luarea unei măsuri abrupte în sensul privatizării totale este o greșală. Adică lucrurile trebuie privite experimental.

R: Vă rog, dle director.
Ioan Erhan: Împărtășesc acest punct de vedere absolut: de ce n-am avea un CEC în care capitalul de stat poate să fie majoritar, și alături de el să fie și un capital privat. Și există resurse; dacă ținem neapărat să-i punem o etichetă CEC-ului de societate privatizată, de ce n-am încerca această formulă?! Un parteneriat: capital de stat, capital privat.

R: Aici am să replic cu unul din argumentele dlui profesor Dumitrescu: i-am pierdut esența, pentru că un capital privat nu ar veni într-o instituție care nu are ca scop profitul. Suntem într-o contradicție.

Ioan Erhan: N-am zis că n-are profit. Și CEC-ul urmărește profit, dar un profit rațional...

R: Rațional, moderat...

Ioan Erhan: Bine înțeles, pentru că altfel, dacă se privatizează, o să intre și el în rândul băncilor concurente pe piață. Dar eu îmi pun întrebarea: dacă la ora actuală milioane de oameni s-au dus la CEC, mâine când o să se privatizeze și asta, unde se duc? Eu cred că foarte mulți vor avea rețineri, pentru că una este să se ducă la o instituție pe care el o cunoaște, știe că l-a ajutat și la bine și la rău, nu? Și alta este să se ducă la o bancă tip comercial, care urmărește numai profitul. Cei care au 1 – 2 – 3 milioane se duc la CEC și nu se duc la băncile comerciale. Acestea sunt bănci care se ocupă de afaceri mari, nu stau ele să se intereseze de nevoile ultimului om din comună. CEC-ul are o legătură foarte strânsă cu populația, cu populația rurală. Și așa în mediul rural erau mii de bănci înainte, acum nu mai sunt decât câteva bănci, pentru că unele au dat faliment, altele au ajuns într-o situație foarte grea. CEC-ul este acolo, e prezent, la trei comune un CEC, știe unde se ducă. Pe când o Bancă comercială care urmărește numai profitul, pentru că pentru asta vine un investitor strategic...

să vă spun un lucru: dacă vor cu adevărat să privatizeze CEC-ul, cea mai bună politică e să vă ignore, pentru că în felul acesta nu stârnesc o dezbateră, reacții. Aici vreau să vă aduc: ce se poate face?

Florea Dumitrescu: Eu vreau să vă spun că la exemplul care l-ați dat dvs., ROMTELECOM, au fost niște propuneri să nu se privatizeze, dar vedeți, la atâția ani de la privatizarea acestei instituții, au ieșit la iveală o serie întreagă de lucruri negative, ca să nu le caracterizez altfel. Eu zic să ar trebui să învățăm, să învețe organele guvernamentale din aceste greșeli care s-au făcut și să tragem unele învățăminte. De ce, de exemplu, dacă Germania și-a propus să ridice garanția statului de la această instituție în 2014, de ce România să facă acest lucru în 2005, când nici n-a intrat în UE și când avem o situație așa cum am spus? Avem o nevoie absolută să avem o instituție care să ajute în continuare această populație.

R: De regulă, privatizările în România s-au făcut după principiul „după noi

La tvRM

O pledoarie în apărarea interesului național

întâmplă în Germania: puterea locală fiind incomparabil mai strâns legată de depunător, decât puterea centrală, minister de finanțe ș.a.m.d. Adică există formule variate care deocamdată la noi nici n-au fost analizate cum trebuie și este după părerea mea o aventură a ne arunca în necunoscut.

Să ne reamintim trista lecție ROMTELECOM

R: Aș vrea acum să ridic o problemă care vizează întreg sistemul, sau mai bine zis întreaga gândire a privatizării în România. Dle profesor, a existat vreodată, eu n-am cunoștință, vreo dezbateră reală pe marginea privatizării? Mi-aduc aminte că atunci când s-a privatizat ROMTELECOMUL, mulți oameni, sau cum dvs. protestați împotriva privatizării CEC-ului, protestați împotriva privatizării ROMTELECOMULUI. N-au fost luați în seamă. E posibil ca nici dvs. să nu fiți luat în seamă. Dovadă: că de două luni n-ați primit nici un răspuns. Și eu vreau

potopul”, pentru că aproape toate privatizările, dacă nu chiar toate, e posibil chiar toate, au adus comisia. Aici e problema: cum facem să poată exista transparență și în al doilea rând o dezbateră tehnică reală. Dle director, sunteți directorul unui ziar respectat în lumea economiștilor. Ați scris, ați avut reacție, ce s-a întâmplat?

Ioan Erhan: Da, am avut. Bine înțeles, dar în țara aceasta orice ai spune, nimeni n-aude. Vreau să mă întorc la ROMTELECOM. Aș vrea să dau în judecată ROMTELECOMUL și să arăt că acesta este cazul cras de jecmăneală print-o privatizare făcută fără cap. Adică dai TELECOMUL României statului grec și pe această cale se fură sume imense de la fiecare consumator de servicii. Și voi relua discuția, căci mi-am făcut un portofoliu întreg de liste de convorbiri pe care le voi fotografia și le voi arăta: ca să ieși legătura cu Bucureștiul, nu mai departe de dincolo de Ploiești, trebuie să plătești sume exorbitante.

de titlu Doctor Honoris Causa al Universității Spiru Haret, integrarea României în NATO, manifestări ale prieteniei româno-chineze ș.a. – ei sunt prezenți și pe platourile de filmare de la tvRM, unii în emisiuni concurs în care își pot confrunta cu colegii de la alte facultăți cunoștințele de cultură generală, alții în emisiuni structurate pe viața de student sau în microrecitaluri, alături de artiști consacrați, fie aceștia colegi de-ai lor – actuali sau foști – fie artiști îndrăgiți de marele public, așa cum sunt deja și o mare parte dintre tinerii noștri studenți ce bat la porțile măiestriei.

În mare parte licențiați ai Facultății de Muzică a Universității Spiru Haret, cei care au optat pentru studiile postuniversitare de masterat au și ei o intensă activitate artistică: scriu cărți, fac culegeri de folclor sau aranjamente pentru formații orchestrale, susțin turnee în țară și peste hotare – Matilda Pascal Cojocărița, Aneta Stan, Andreea Terescenco, Ioan (Ștefan) Cigu construiesc și cântă la instrumente populare – Ciprian Popescu, fac parte din jurii naționale și repurtează succese cu formațiile corale pe care le conduc – Gabriela Boțan, sau din jurii internaționale – Doina Ghițan, dirijează orchestre și conduc importante instituții de cultură – Ionuț Dumitrescu, activează la corala *Prelude* – Adela Răchitan imbină cariera solistică cu cea pedagogică – soprana de coloratură Mihaela Micuță (Târgoviște), mezzo soprana Krisztina Agoston, interpreți de cânt popular Ramona și Emil Lăcătușu (Târgu-Jiu) sau își îndrumă elevii în calea descoperirii frumuseții muzicale: Cristina Vamișu, Tuszon Jolnko, Tudor Moldovan, Glosar Liliana și Adriana Vințan Turdeșan, aceasta din urmă fiind o specialitate a lucrului cu copiii de la Centrul de pedagogie curativă din Simeria, totul axat pe ideea jocului muzical.

Munca tuturor este susținută și direcționată de profesorii lor, cadre didactice a căror activitate la clasă este dublată de orele de consultații din facultate, de participările în calitate de invitat sau de corealizator la emisiunile postului tvRM, de lecțiile înregistrate și consultațiile în direct la redacția învățământ-educative a tvRM. Se impune,

așadar, și o scurtă trecere în revistă a activității derulate de profesori în afara cadrului universitar, dar mereu armonios tangente la acesta: activitate ca membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor – maestrul Victor Giuleanu care este și conducător de doctorat, Carmen Stoianov și Mihaela Marinescu – cu conferințe și cronici în congrese, simpozioane, festivaluri internaționale de muzică contemporană, ambele fiind autoare de cărți și manuale ori prezențe în concerte, recitaluri, festivaluri naționale și internaționale cu lucrări proprii: Maia Ciobanu, Viorel Crețu, Sorin Lerescu, Valentin Petculescu, Petru Stoianov, Doru Popovici (realizator Radio), solistică și turnee în importante centre la nivel european, inclusiv Marea Britanie, Franța, Germania, Elveția ș.a. – Cornelia Angelescu, Gonul Aputla, Georgeta Ștefănescu-Barnea, Ana-Maria Beștelu, Georgeta Pînghîriac, Fernanda Romila sau evoluții în concertele coralei *Prelude*: Ana-Maia Putu, dirijat orchestră – Ovidiu Drăgan, în ipostază didactică în comisiile naționale ori simpozioane și conferințe la Casa Corpului Didactic – Gabriela Munteanu, activitate susținută pe aceeași linie didactică la tvRM – Adriana Stănoiu, Crișna Popescu, Viorica Ilie, cu activitate în zona instrumentală – Dorina Arsenescu, Lumina Pogăceanu și Ion Oltețeanu.

A vorbi despre succesele unei facultăți ce numără peste 700 studenți la toate cele 3 forme de învățământ, cu aproape 40 de masteranzi, iar 80% din corpul profesoral este format din doctori (50%) și doctoranzi (30%) în fața susținerii tezei nu este deloc o sarcină ușoară. Dar cum cel mai bine este să lăsam muzica să spună „pe strunele” și nu în cuvinte despre profilul artistic al unei facultăți cu nobila misiune de a modela tinerele conștiințe în direcția frumuseții muzicale, vă invităm, dragi cititori, să treceți pragul laboratoarelor noastre de studiu. Vă invităm la fiecare din producțiile la care iau parte studenții noștri; doar așa vă veți simți aproape de realitatea muzicii noastre, „cea de toate zilele”, muzică pe care noi, cadre didactice și studenți, o purtăm în suflet la rang de sărbătoare.

important ar fi să lărgim sfera de interes și de participare la dezbateră a acestei problematice, la nivelul academic, la nivelul oamenilor interesați; fără doar și poate, aici sindicatele sunt cele mai autorizate să reprezinte oamenii și așa zice că în final se impune o revenire la nivelul superior din stat: la Președinție și la Executiv și la Parlament ar fi bine venită. Cred că totuși mai avem încă timp, timpul însă lucrează evident împotriva noastră, însă nu lucrează atât de repede pe cât ne vine să credem.

R: Deja în toamna aceasta vom avea un cumpărător. Timpul lucrează foarte repede, pentru că așa cum spuneam mai devreme, CEC-ul este extrem de interesant pentru nenumărate bănci. Deci dacă până în toamnă avem deja un cumpărător, cât timp să mai fie până se mișcă lucrurile?

Vladimir Ticovschi: Vă spun că sunt destul de optimist în legătură cu rapiditatea cu care se va rezolva această problemă.

R: Dle profesor, până în toamnă vom avea un cumpărător, ce facem?
Florea Dumitrescu: Eu sper să nu se urgenceze așa în această chestiune, să se dovedească răspundere din partea autorităților pentru aici este vorba de foarte mulți oameni. Am întâlnit foarte mulți care spuneau: că ce mai vorbim, că deja e hotărâtă, și cine vine – vine unul din Austria, vine unul din Ungaria, vine unul din Germania să cumpere CEC-ul. Problemele sunt aranjate. Eu cred că aici răspunderea e foarte mare. Din partea președinției țării și din partea primului ministru și din partea Parlamentului, care ar trebui să supună opiniei publice această acțiune care se demarează. Sigur că se poate întâmpla orice. În România s-au întâmplat atâtea lucruri, nu mai trebuie să ne mirăm. Dar eu cred că rațiunea ar trebui să-și facă loc împreună cu răspunderea, față de această populație care este într-o situație pe care o știe toată lumea, care are nevoie de o asemenea instituție, să nu-i luăm și ultimul sprijin, ca să zice așa, care îl reprezintă această instituție.

R: Cu aceasta încheiem emisiunea noastră din această seară, mulțumesc invitațiilor noastre. Stimați telespectatori, vă mulțumesc și dvs. că ne-ați urmărit. A fost o emisiune în care am încercat să ridicăm o problemă extrem de actuală, dar am ajuns în final la o problemă de fond, o problemă de principiu a economiei și a modului în care s-a realizat privatizarea în România: transparența și dialogul social. Ei bine, despre transparență și dialogul social vreau să vorbescă întotdeauna Emisiunea „Economia de mâine”. Sunt Nicolae Mardari.

Televiziunea România de Mâine

Post național, universitar și cultural

Șoseaua Bercei nr. 24
Telefoane: 334 44 19; 334 62 05;
334 47 23; 334 47 99.

Amfiteatrul studio
din Palatul Învățământului, Științei și Culturii
Str. Ion Ghica nr. 13
Telefoane: 314 00 75; 314 00 76.

Luni, marți, miercuri, vineri, la ora 10

• Consultații pentru studenții din anul II

Joi, la ora 10

• Consultații în sprijinul studenților înscriși la cursurile de pregătire pentru cariera didactică

Consultațiile sunt acordate
de cadre didactice de la catedrele de specialitate.

Emisiuni moderate de Corneliu Toader

Programul

Televiziunii România de Mâine (tvRM)

LUNI 28 martie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **7x sport.** Emisiune de Cristina Matei
7:00 **Săptămâna externă** (r)
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul II Facultatea de Limbi și Literaturi Străine.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele:** 1. **Istoria literaturii franceze** – conf. univ. dr. Narcis Zănescu; 2. **Limba engleză contemporană** – lector univ. drd. Adina Tudose; 3. **Limba franceză contemporană** – lector univ. drd. Tamara Ceban; 4. **Istoria literaturii engleze** – lector univ. dr. Mihai Stroe
12:00 **Mini Miss & Mini Mister România** (r)
12:30 **Pentru 1000 de euro** (r)
13:00 **Film serial:** Arsene Lupin ep. XXII (r)
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Vedete de ieri, de azi, de mâine:** Mihai Constantinescu și invitații săi. Emisiune de Mihai Constantinescu (r)
15:00 **Istoria cu învățătură:** Personalitatea lui Mihail Kogălniceanu. Emisiune de Valeriu Răpeanu
16:00 **Poveste de la arlechin:** Teatrul MASCA cu spectacolul „Intrusa”. Emisiune de Gabriela Bănărescu
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Film documentar românesc:** Toma Caragiu
17:30 **Sănătatea mintală:** Alcoolismul cronic. Emisiune de conf. univ. dr. Viorel Poalelungi
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Ani de liceu:** Liceul teoretic „Lucian Blaga”. Emisiune de Alina Motoc
20:00 **În dialog cu administrația publică:** Alegeri pentru primăria generală a Capitalei. Emisiune de George Nicolau
21:00 **Academica. Economic:** Cota de ocupare de 70% – misiune imposibilă. Invitat prof. univ. dr. Mircea Coșea. Emisiune de Ilie Șerbanescu
22:00 **Presă pe diagonală**
22:30 **Babilon – sursa falselor religii.** Emisiune de Carmen Fulger
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Mereu în top** (r)
00:30 **Cu pile fără pile** (r)
01:00 **Film documentar românesc:** Toma Caragiu (r)
01:30 **În dialog cu administrația publică** (r)
02:30 **Actualități** (r)
03:00 **Istoria cu învățătură** (r)
04:00 **Consultații** (r)

MARȚI 29 martie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presă pe diagonală** (r)
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul II Facultatea de Geografie.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele:** 1. **Geomorfologie** – prof. univ. dr. docent Grigore Posea; 2. **Geografia solurilor României** – conf. univ. dr. Mihai Parichii; 3. **Teledetecție și fotointerpretare geografică** – lector univ. drd. Ionel Benea
12:00 **Zig – Zag tv.** Magazin de divertisment (r)
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Zig – Zag tv.** Magazin de divertisment (r)
15:00 **Amfiteatrul Corina:** Invitat Ovidiu Morar – patron galeria „Craii de curte veche”. Emisiune de Corina Chiriac
16:00 **Amintiri de la filmare:** Invitat Mihai Năstase – director de film. Emisiune de Ion Bucheru
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Documentar – Mari scriitori:** Georges Simenon
17:30 **Litera și spiritul legii.** Emisiune de Corneliu Turianu
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Fascinația performanței:** Între spectacol și artă: Portugalia 2004, momente de vis ale fotbalului! Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Economia de mâine:** Noi evoluții în negocierile privind Codul Muncii. Invitați Cristian Pârvan – ACPR, Bogdan Hossu – Cartel ALFA. Emisiune de Nicolae Mardari
21:00 **Academica. Învățământ:** Învățământul de artă în România. Emisiune de Corneliu Toader
22:00 **Presă pe diagonală**
22:30 **Polemici culturale:** „Plânset pentru Basarabia”. Invitat Mircea Druc – prim ministru Republica Moldova 1991-1996. Emisiune de Anton Caragea
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu

- 00:00 **Îți mai aduci aminte, doamnă?** Emisiune de Ionela Prodan (r)
01:00 **Documentar – Mari scriitori:** Georges Simenon (r)
01:30 **Amfiteatrul Corina** (r)
02:30 **Actualități** (r)
03:00 **Amintiri de la filmare** (r)
04:10 **Consultații** (r)

MIERCURI 30 martie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presă pe diagonală** (r)
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul II Facultatea de Management Financiar Contabil.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele:** 1. **Statistică** – conf. univ. dr. Angela Popescu; 2. **Contabilitate financiară** – lector univ. drd. Lucian Ilinciu; 3. **Managementul financiar-contabil** – lector univ. dr. Lăcrămioara Haiduc
12:00 **Secretele succesului cu invitații Oanei Sârbu** (r)
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Secretele succesului cu invitații Oanei Sârbu** (r)
15:00 **Eva.** Talk-show cu și despre femei: Sărbătorile importante din punct de vedere religios ale primăverii. Invitați: Sabina Ispas – director Institutul de Etnografie, Ileana Matus. Emisiune de Adelina Grancea și Alexandru Ganci
16:00 **Varietăți muzicale.** Emisiune de Dumitru Cucu
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Film documentar – Orașele lumii:** Simfonia Berlinului
17:30 **Civilizația străzii** – Emisiune reportaj de Ciprian Vasilescu
18:00 **Emigrant în România:** Invitat Gabriel Hennesy – Columbia. Emisiune de Mihaela Anastase
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Viață de student:** Imagini și interviuri de la Facultățile de Muzică, Geografie și Medicină Veterinară la Universitatea Spiru Haret. Emisiune de Bianca Văcariu
20:00 **În dialog cu administrația publică:** Alegeri pentru primăria generală a Capitalei. Emisiune de George Nicolau
21:00 **Academica. România în lume:** Reforma instituțională. Invitați: Titus Corlățean – PSD, Cornel Popa – PNL. Emisiune de Nicolae Mardari
22:00 **Presă pe diagonală**
22:30 **Cultura minorităților:** Azi – comunitatea macedoneană din România. Emisiune de Nicolae Mareș
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Urmași ai lui Grigoraș Dinicu:** Invitați Florin Dumitrescu și Cătălin Iancu. Emisiune de Dumitru Cucu
01:00 **Film documentar – Orașele lumii:** Simfonia Berlinului (r)
01:30 **În dialog cu administrația publică** (r)
02:30 **Actualități** (r)
03:00 **Civilizația străzii** (r)
03:30 **Emigrant în România** (r)
04:00 **Consultații** (r)

JOI 31 martie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presă pe diagonală** (r)
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru studenții care s-au înscris la Modulul de pregătire pentru cariera didactică.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele:** 1. **Sociologia educației** – prof. univ. dr. Emilian Dobrescu; 2. **Psihologia educației** – lector univ. dr. Loredana Bănică; 3. **Pedagogie (II)** – lector univ. drd. Roxana Tudorică
12:00 **Emigrant în România** (r)
12:30 **Preluare Deutsche Welle.** Traducere și dublaj: Mihaela Anastase
13:00 **Café concert.** Emisiune de Dumitru Cucu
13:30 **Provocarea – emisiune concurs.** Emisiune de Leonard Hențiu
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Ani de liceu.** Emisiune de Alina Motoc (r)
15:00 **Cultura minorităților.** Emisiune de Nicolae Mareș (r)
16:00 **Întâlnire cu folclorul:** Maria Enache, Maria Stroia, Lucica Petroiu. Emisiune de Theodora Popescu
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Film documentar – Marile expoziții ale lumii:** Nigeria (VI)
17:30 **Decide cartea!** Emisiune de Alexandru Mironov
18:00 **Lumea de mâine:** „Viitorul tehnologiei”. Emisiune de Cristian Român
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**

- 19:15 **Forum IT:** „Evaluări și perspective”. Emisiune de Cătălin Grosu
20:00 **Diagnostic de urgență:** Bolile aparatului renal și soluțiile lor. Invitat prof. dr. Ion Sinescu. Emisiune de Florin Tudose
21:00 **Academica. Starea culturii:** Teatrul românesc azi. Invitați Cornel Todea, Ludmila Patlanjoglu. Emisiune de Marina Roman Boiangiu
22:00 **Presă pe diagonală**
22:30 **Istorie recentă – Decembrie 1989.** Invitat prof. univ. asociat Alexandru Mihail Stoescu. Emisiune de Corneliu Toader
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Arta documentarului:** Basilica San Marco (II) (r)
01:00 **Film documentar – Marile expoziții ale lumii:** Nigeria (VI) (r)
01:30 **Forum IT** (r)
02:30 **Actualități** (r)
03:00 **Academica. Starea culturii** (r)
04:00 **Consultații** (r)

VINERI 1 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presă pe diagonală** (r)
7:30 **Bună dimineața!** (informații utile, revista presei, interviuri, muzică)
9:50 **Știri tvRM**
10:00 **Consultații pentru sesiunea de examene anul II Facultatea de Finanțe și Bănci.** Emisiune în direct moderată de Corneliu Toader. **Disciplinele:** 1. **Marketing financiar bancar** – prof. univ. dr. Gh. Pistol; 2. **Finanțe publice** – lector univ. dr. Mariana Cioponea; 3. **Statistică** – lector univ. dr. Mariana Balu
12:00 **Să stăm de vorbă.** Emisiune de Bianca Văcariu (r)
13:00 **Miorița – antologie de cultură tradițională.** Emisiune de Ioan Filip
13:30 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
14:00 **Știri tvRM**
14:08 **Viață de student.** Emisiune de Bianca Văcariu (r)
15:00 **Istorie recentă – Decembrie 1989.** Invitat prof. univ. asociat Alexandru Mihail Stoescu. Emisiune de Corneliu Toader (r)
16:00 **Mereu în top:** Invitat Pepe – interpret latino (I). Emisiune de Violeta Sereciu
16:30 **Teleshopping**
17:00 **Documentare peruane:** Parcul național Tumbes (II)
17:30 **Vedete de ieri, de azi, de mâine:** Mihai Constantinescu și invitații săi.
18:30 **Actualități**
19:00 **Jurnal economic**
19:15 **Film serial polițist:** Inspectorul Moulin ep. VI (Franța)
21:00 **Academica. Știință:** „Societatea viitorului”. Emisiune de Alexandru Mironov
22:00 **Presă pe diagonală**
22:30 **Gazonul fierbinte:** Echipa națională de fotbal și șansele de a ajunge în elita internațională, la Cupa Mondială 2006. Invitați: Dorinel Munteanu, Dumitru Moraru, Alexandru Boc. Emisiune de Mugur Popovici
23:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Film serial polițist:** Inspectorul Moulin ep. VI (Franța) (r)
01:30 **Miorița – antologie de cultură tradițională** (r)
02:00 **Cinepanorama** (r)
02:30 **Actualități** (r)
03:00 **Academica. Știință** (r)
04:00 **Consultații** (r)

SÂMBĂȚĂ 2 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **24 de ore.** Retrospectivă politică. Emisiune de George Marinescu (r)
7:00 **Presă pe diagonală** (r)
7:30 **Diagnostic de urgență.** Emisiune de Florin Tudose (r)

- 8:30 **Poveste de la arlechin.** Emisiune de Gabriela Bănărescu (r)
9:00 **Planeta copiilor.** Emisiune de Ștefan Iordache (r).
10:00 **Minte sănătoasă în corp sănătos.** Emisiune de prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu
11:00 **Viitorul în prezent.** „Inovație și tehnologie”. Emisiune de Cătălin Grosu
12:00 **Agricultura și alimentația:** Zootehnia în pragul integrării în UE. Invitați prof. dr. Margareta Oancea, dr. Mihai Petcu, dr. ing. Eugen Chișa. Emisiune de Constantin Pintilie
13:00 **Pentru 1000 de euro!** Emisiune de Cătălin Grosu
13:30 **Succese de marcă.** Emisiune de Ștefan Voloacă (r)
14:00 **Zig – Zag tv.** Magazin de divertisment cu Corina Chiriac și Puiu Stoicescu
17:00 **Priză directă.** Emisiune de actualitate culturală. Realizator Marina Roman Boiangiu
17:45 **Cu pile, fără pile** – emisiune de divertisment. Realizator Carmen Fulger
18:30 **Actualități**
19:00 **Sportul în lume.** Emisiune de Mugur Popovici
19:30 **Stelele Operetei:** Arii și duete din operele cu orchestra și soliștii Teatrului de Operetă „Ion Dacian”. Emisiune înregistrată în aula tvRM
20:30 **Film artistic românesc:** „Ion – Blestemul pământului” cu Ion Besoiu, Tamara Buciuceanu-Botez, Valentin Teodosiu, regia Mircea Mureșan
22:00 **Film serial:** Arsene Lupin, ep. XXIII
23:30 **Săptămâna internă**
00:00 **Film artistic românesc:** „Ion – Blestemul pământului” cu Ion Besoiu, Tamara Buciuceanu-Botez, Valentin Teodosiu, regia Mircea Mureșan (r)
01:30 **Priză directă** (r)
02:30 **Actualități** (r)
03:00 **Film serial:** Arsene Lupin, ep. XXIII (r)
04:30 **Viitorul în prezent** (r)

DUMINICĂ 3 aprilie 2005

- 6:00 **Teleshopping**
6:30 **Sportul în lume** (r)
7:00 **Săptămâna internă** (r)
7:30 **Preluare Deutsche Welle.** Traducere și dublaj: Mihaela Anastase
8:00 **Ecumenica.** Emisiune de Sorin Bejan
9:00 **Best of Matinal** – Selecțiuni din cele mai reușite momente ale emisiunii „Bună dimineața”. Emisiune de Robert Tache și Luciana Bogdan
9:30 **Mini Miss & Mini Mister România.** Emisiune de Gavrilă Ileana
10:00 **Planeta copiilor:** Emisiune concurs între elevii clasei a IV-a A a Școlii generale 139 „Mircea Sântimbreanu” și elevii clasei a IV-a C a Școlii 146 „Gh.I. Duca”. Realizatori Ștefan Iordache și Mihaela Matei
11:00 **Să stăm de vorbă:** Invitați: Rică Răducanu, Ovidiu Komomik. Emisiune de Bianca Văcariu
12:00 **Ora melomanului:** Invitat Cristian Fătu. Emisiune de Dumitru Cucu
13:00 **Polemici culturale.** Emisiune de Anton Caragea (r)
14:00 **Secretele succesului cu invitații Oanei Sârbu**
17:00 **Arta documentarului:** Viena în 1001 imagini. Realizator Daniel Paraschiv
18:00 **Video Vip.** Emisiune de Leonard Hențiu
18:30 **Actualități**
19:00 **7x sport.** Emisiune de Cristina Matei
19:30 **Succese de marcă.** Emisiune de Ștefan Voloacă
20:00 **Cântecul și casa lui:** Recital Gheorghe Turda. Emisiune de Ionela Prodan
21:00 **Viața ca un spectacol**
23:00 **Film documentar – Orașele lumii:** Simfonia Berlinului (r)
23:30 **Săptămâna externă**
00:00 **Viața ca un spectacol** (r)
02:00 **Stelele Operetei** (r)
02:30 **Actualități** (r)
03:00 **Video Vip** (r)
03:30 **Polemici culturale** (r)
04:30 **Preluare Deutsche Welle** (r)
05:00 **Best of Matinal** (r)

Opinia națională

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
122, 105
Fax:
410.51.62

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ

Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Editura Fundației România de Mâine, Serviciul difuzare, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București. Telefon 410.43.70/int.108.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

După 140 de ani de benefică activitate economico-socială, Casa de Economii și Consemnațiuni scoasă pe taraba privatizărilor

În emisiunea
Economia de Măine a tvRM,

O pledoarie în apărarea interesului național

Realizatorul emisiunii: Doamnelor și domnilor, bună seara și bun găsit la o nouă ediție a emisiunii *Economia de mâine*, emisiune care, așa cum v-am obișnuit, analizează realitatea de astăzi a economiei. Vă propunem în această seară o temă, așa spune, pe cât de reală, pe atât de emoțională: **Privatizarea CEC-ului**. Este un subiect despre care s-a discutat foarte mult, un subiect care stârnește controverse atât la nivel teoretic, la nivel de interpretare, cât și, așa cum spuneam, la nivel sentimental. Am bucuria să-i am alături de mine pe dl Ioan Erhan, directorul ziarului *Economistul*: *Bine ați venit, domnule director!* Pe dl Florea Dumitrescu, doctor în economie: *Bine ați venit domnule doctor!* Și pe dl conf.univ. dr. Vladimir Țicovschi, de asemenea doctor în economie: *Bine ați venit!*

Domnule Dumitrescu, așa vrea să începem discuția noastră din această seară printr-o scurtă evocare a istoriei CEC-ului. Mulți dintre telespectatorii noștri au urmărit evoluția acestei instituții de suflet. Cei mai tineri poate nu știu întreaga poveste.

Ce este CEC-ul?

Florea Dumitrescu: Anul trecut, în luna noiembrie, s-a sărbătorit împlinirea a 140 de ani de la înființarea Casei de Economii și Consemnațiuni. Cu acest prilej s-au organizat o serie întreagă de manifestări, întâlniri, seminarii, colocvii, unde s-a prezentat activitatea bogată a CEC-ului. CEC-ul este prima instituție financiar-bancară din România, înaintea Băncii Naționale și altor bănci care au fost înființate în secolul al XIX-lea. Și la aceste întâlniri au participat foarte multe personalități, s-a făcut o evocare bogată în conținut și cu acest prilej s-a vorbit și despre viitorul CEC-ului, ce va fi? Noi fiind prezenți la aceste întâlniri ne-am permis să prezentăm și o altă opinie în legătură cu viitorul CEC-ului. S-a vorbit despre măsurile care sunt în curs de realizare privind pregătirea privatizării CEC-ului și cam care sunt perspectivele acestei privatizări. Eu personal mi-am permis să emit o altă idee și să spun că poate nu este bine să privatizăm și această instituție care are o tradiție îndelungată, o instituție care a avut un caracter nu pur bancar. CEC-ul în activitatea lui de 140 de ani a fost o instituție care a venit în sprijinul populației. De fapt, vreau să informăm telespectatorii, și unii știu, România, când a înființat CEC-ul în 1864, a luat modelul francez. Și în anii următori, cu toate etapele de perfecționare a CEC-ului, am mers tot după modelul francez, dar și după modelul altor țări. Și am considerat necesar că și acum, în perioada în care suntem în curs de pregătire pentru a adera la Uniunea Europeană, să ne orientăm și după experiența altor țări din UE, țări care sunt de mult în uniune și care au aderat mai târziu. Și atunci am făcut propunerea să ne gândim și la o altă variantă, nu neapărat să vindem această instituție așa cum s-au vândut foarte multe întreprinderi și foarte multe bănci.

R: Domnule profesor, înainte de a vedea care ar fi această a doua variantă, așa vrea să-l rog pe dl director Erhan să facă o scurtă trecere în revistă a argumentelor care sunt luate acum în discuție privind privatizarea CEC-ului. În mare, telespectatorii noștri sunt informați, se știe că la solicitarea FMI, noi va trebui să privatizăm CEC-ul. În al doilea rând, mai este încă o discuție legată de regimul concurenței în sistemul bancar. Ei bine, care sunt argumentele și cum le vedeți?

Ioan Erhan: CEC-ul înainte de toate este o bancă a populației, a populației cu venituri medii și cu venituri foarte mici. Ea, pentru noi, românii, are și o valoare

sentimentală. Întâmplător, cu câteva luni în urmă, căutând în arhiva mea personală, am dat peste un carnet de CEC pe care tatăl meu mi l-a dăruit în 1953, aveam 15 ani atunci, care consemna pe el 20 de lei. Sigur, atunci era o sumă, cu 20 de lei puteai să cumperi 2 kg de unt sau 4 kg de carne. Deci pentru mine, CEC-ul are o valoare sentimentală, și nu numai pentru mine. Este o bancă a celor săraci. Este o instituție bancară care nu-și propune cu orice preț profitul. Este o instituție în care cel sărac, cu bani puțini, are tot timpul sentimentul siguranței, că puținul lui este apărat. Deci cota lui de risc este extrem de mică. Așa a fost de-a lungul timpului și așa este și astăzi. Omul sărac nu se duce să depună banii la bancă, că nu are atâția bani și experiența din ultimii 10 ani ne-a tras de multe ori semnale de alarmă grave vizavi de ce și se poate întâmpla în sistemul bancar actual, care este așa cum este. Câte bănci nu au dispărut așa cum au apărut, eclatante la început și s-au stins ca o lumină de festilă, după câțiva ani de zile.

R: Avem exemple nenumărate, din păcate, în România. Vă mulțumesc, dl director. V-aș propune să analizăm unul câte unul argumentele privatizării CEC-ului. Cel dintâi argument este aspectul legat de FMI care sugerează – sau ne impune – să privatizăm CEC-ul. E o nuanță aici. Și de ce o face?

De ce trebuie privatizat?

Vladimir Țicovschi: Eu mi-aș pune de la bun început o întrebare care mi se pare de bun simț, legitimă și pertinentă: de fapt, de ce trebuie privatizat CEC-ul? CEC-ul este o bancă și ea este confruntată în momentul de față cu probleme grele în ceea ce privește performanțele avute în vedere în raport cu obiectivele pe care le are? Mie mi se pare că nici pe departe nu se pune astfel problema. CEC-ul este o bancă cu un caracter cu totul special, care este pusă la dispoziția populației, spre deosebire de alte bănci, unde manipularea banilor costă foarte mult, în general dobânzile date de către bănci sunt niște dobânzi real negative, nu real pozitive. Pe când la CEC, operațiunile sunt foarte rare, prin urmare nu produc consum de resurse. Pe de altă parte, prin garanția statului și prin participarea statului se urmărește ca dobânzile să fie cel puțin egale cu zero dacă nu real pozitive. Nu cred în nici un caz, cel puțin aceasta este părerea mea, că din partea FMI există vreo presiune în această direcție. Cea mai bună dovadă este că în multe țări, toate membre ale FMI, situațiile sunt foarte diverse. Dau un exemplu care mie mi se pare cel mai concludent dintre toate – Germania. Sparkasse – deci CEC-urile să le zicem, aparțin autorităților locale din punctul de vedere al capitalului și al administrației. Prin urmare, sunt un fel de bun public. Pe de altă parte, în momentul de față trebuie recunoscut că și în Germania există, ca urmare și a unificării, tendința de a concentra aceste Sparkasse, deci capitalul lor, pentru a deveni din ce în ce mai eficiente. Mie mi se pare că la noi lucrul acesta este deja făcut, CEC-ul este o organizație cu desăvârșire centrală. În alte țări, foste socialiste, în momentul de față în tranziție, care au aderat la UE, situația este foarte diversificată. De pildă, în Cehia există și o participare de capital străin și anume marea societate de asigurări Allianz, dar concomitent în CEC-ul ceh există și participare de capital majoritară de stat. Ca un alt argument, mi se pare curioasă într-un fel și chiar paradoxală această intenție de privatizare a CEC-ului, datorită faptului că, pe de o parte, CEC-ul este o instituție care conduce la încredere în relația cu statul, iar pe de altă parte

constatăm că exact cel care urmărește să realizeze încredere în rândul populației este cel care-și propune s-o și privatizeze. Mie mi se pare că nu există un argument absolut valabil ca să ne axăm pe o privatizare a CEC-ului.

R: Vă mulțumesc dl profesor. **Florea Dumitrescu:** Eu aș vrea să completez ideea. Din analiza istorică a activității caselor de economii din Europa, reiese că toate au avut la bază rolul de a ajuta populația săracă. Dacă ne uităm în toate statele caselor de economii din Anglia, din Franța, din Germania, toate

și-au propus ca obiectiv să ajute populația săracă. Și la noi CEC-ul a avut o mare contribuție vizavi de cei care sunt mai nevoiași, cu venituri mai mici ș.a.m.d. Dacă în aceste țări, în Franța și în Anglia, ponderea săracilor, în totalul populațiilor, este mai mică, eu cred că în România trebuie cu atât mai mult să rămână această instituție, pentru că noi avem un număr foarte mare de săraci și atunci cine se va ocupa de această populație nevoiașă și cu sume mici pe care vrea să le păstreze acolo, cu garanția statului etc.? Deci, este nevoie să nu facem acest pas, al privatizării, de fapt nici n-am intrat în UE și vrem să privatizăm CEC-ul. Sunt țări în UE, cum a zis dl Țicovschi, Germania, de exemplu, care și-au propus să renunțe la garanția statului în anul 2014. Păi noi să intrăm în UE, să încercăm cu ajutorul acestei instituții care și-a dovedit rolul și contribuția la sprijinirea celor nevoiași și săraci, să-i ajutăm să iasă din această situație și când și în România săracia se va reduce la 10% din populație, atunci să privatizăm.

R: V-am înțeles punctul de vedere dl profesor, dar așa vrea să mai insist pe cel de-al doilea argument – punctul de vedere al dlui profesor Țicovschi este că în ce privește primul argument al privatizării, **Florea Dumitrescu:** Eu am lucrat ani de zile cu FMI, care ascultă foarte atent guvernele țărilor cu care duce dialogul. Deci, dacă se aduc argumente, acolo sunt oameni de înaltă specialitate, ei sunt foarte receptivi. Și Fondul ca și guvernul unei țări dorește ca situația să se îmbunătățească, adică să se creeze asemenea condiții care să fie în favoarea populației.

R: Poate FMI să spună: mâine privatizezi BCR, poimăine CEC-ul, răpoimăine Sistemul energetic. Poate să aibă FMI o astfel de atitudine? **Florea Dumitrescu:** Repet încă o dată: eu am lucrat ani de zile cu FMI și niciodată n-a zis: faceți așa! El spunea: să luăm varianta A și aducea argumente. Și aduceam și noi argumente și spuneam: dacă luăm varianta asta, consecințele sunt acestea, dacă mergem pe varianta B, avantajele și dezavantajele sunt acestea. Deci sunt foarte maleabili.

R: Așadar, pot desprinde o concluzie din ce spuneți dvs.: o proastă negociere sau un interes al privatizării, care vizează guvernul?

Florea Dumitrescu: N-aș zice că e o proastă negociere, dar cred că ar trebui ca guvernul actual, dacă guvernul trecut n-a făcut-o, să fie puțin mai ferm și să prezinte situația în care se găsește România. Noi nu suntem într-o situație în care să renunțăm. Și așa, în sistemul bancar, capitalul străin, prin privatizarea BCR, ajunge la 85-90%. Eu cred că este suficient. Sunt țări care au intrat în UE de 10 ani, de 15 ani și au și ele bănci cu capital de stat, unități care ajută într-o anumită situație guvernul respectiv; deci așa vrea să se înțeleagă că eu cred că ar fi bine să avem și o instituție financiară cu capital românesc. CEC-ul este o instituție care merge foarte bine. A avut în fiecare an profit. Este o instituție dintre cele mai mari cu multe unități în teritoriu: are peste 1400.

R: O să revenim asupra acestei probleme. Aș vrea să-l întreb pe dl Erhan cum privește cel de-al doilea argument – cel legat de politica concurențială. Așa dar, CEC-ul – concurență nelolială? Face sau nu face concurență nelolială băncilor? La să vedem!

Ioan Erhan: De ce să facă? Nu. Eu aș zice că sunt două categorii diverse de clienți: pe de o parte, sunt micii depunători, care au o alternativă: fie că depun la CEC banii, fie că-i depun la ciorap, îi țin la saltea și nu-i introduc în circuitul economic.

R: Dar de ce nu i-ar depune la o bancă privată?

Ioan Erhan: Pentru că el, cetățeanul român, nu are atâția bani cu care să intre în jocul unei bănci. Nu-i are. Și-apoi de ce să nu punem în discuție și următorul aspect: tot mai insistent se vântură ideea că noi n-avem capital autohton și, în mod

informăm telespectatorii: CEC-ul e cea mai importantă instituție bancară din România care a contribuit la dezvoltarea economiei. Dacă luăm istoria CEC-ului de 140 de ani, vedem cum în fiecare an, din banii depuși de aceste pături nevoiașe, sărace ale populației, instituția CEC-ului a dat cu împrumut statului în fiecare an. Am găsit cifre care sunt uluitoare. Din banii pe care i-a strâns CEC-ul, 20-30% erau dați pentru dezvoltarea economiei românești.

Și totuși, de ce să vindem totul?

R: De acord cu dvs. și totuși de ce se privatizează? De ce există această intenție a privatizării?

Florea Dumitrescu: Pentru că este acest curent: să privatizăm, să vindem totul! Mai înainte era următoarea teorie: să vindem întreprinderile care au pierderi. Într-adevăr, să vindem întreprinderile care sunt găuri negre ș.a.m.d. Dar CEC-ul, am spus și o repet, este o instituție bună, este o instituție care are profit, este o instituție care lucrează cu milioane de oameni din această țară. La CEC există un număr de conturi care egalează tot ce au toate băncile din România. Deci care este explicația? Faptul că CEC-ul are această calitate de a garanți, statul garantează depunerile acolo, atunci eu pun întrebarea, pentru cei care militează pentru această privatizare: cine garantează că mâine, de exemplu, când se va anunța opinia publică în mod amănunțit că se vinde CEC-ul unei firme străine, nu se duce oamenii să-și scoată banii? CEC-ul i-a ajutat și i-a protejat, CEC-ul nu este o societate de trei acționari care s-au hotărât ei să vândă, este o instituție cu rădăcini adânci în conștiința populației. Atunci

reprezintă această sumă, cum o vedeți, cât de reală este? Ce reprezintă: 1) 1,8 miliarde de dolari? 2) Aceasta va fi valoarea de tranzacționare, de fapt? Vă rog.

Să nu uităm greșelile de neiertat de până acum

Vladimir Țicovschi: Părerea mea este că și în acest caz, ca și în cazul ROMTELECOMULUI, se face o greșeală fundamentală. Valoarea de piață a unei instituții de acest fel nu constă în activele de care dispune, ci în potențialul ei de a produce profit. Or, CEC este o instituție, este o bancă stabilă, cu o logistică nemaipomenită, cu accese formidabile, care este capabilă să producă profit superior celorlalte bănci cu localizări punctuale...

R: Și, domnule profesor, profit care să rămână în țară, e foarte important...

Vladimir Țicovschi: Fără discuție. Deci această sumă de 1,8 miliarde de dolari nu cred că are o semnificație reală, privită sub acest aspect. S-au putea să reprezinte activele materiale disponibile la CEC, dar în nici un caz valoarea de piață, valoarea de piață sub aspectul potențialului de profit.

Florea Dumitrescu: Eu cred că trebuie să ținem seamă că ea nu este o bancă pură, ea, am spus de la început, a avut un rol social, a venit în sprijinul populației, în sprijinul statului. Deci nu trebuie să ne uităm numai la valoarea activelor, eu nu m-aș uita nici la profit, pentru că CEC-ul nu a urmărit neapărat un profit mare, ci a urmărit să deservească în ultima comună pe cel care nu poate să meargă un km sau 500 de metri...

R: Dle profesor, dvs. evocați o situație care nu mai există în momentul în care o scoatem la vânzare.

Florea Dumitrescu: Dar noi ne opunem la această chestiune și spunem că avem argumente...

R: Dle profesor, eu sunt perfect de acord cu dvs., dar eu vreau să analizez și lucrul acesta: cum se va privatiza? Ajutați-mă, atât pe mine, cât și pe telespectatori să înțelegem ce înseamnă valoarea reală de piață a CEC-ului, presupunând că se va privatiza?

Florea Dumitrescu: În hotărârea, legea care a apărut în legătură cu privatizarea CEC-ului, acolo spune că se oferă unui consultant, s-a făcut o licitație și vine un consultant, cum s-a făcut atâtea evaluări în economia românească, cum a făcut la petrol, sau la alte unități mari și importante și, mă rog, din analiza lui rezultă o anumită valoare; spune că e valoarea pieței, dar este făcută de o instituție care, probabil, are și ea interesele ei ca să fie vândută. Păi, eu cred că nu trebuie să ajungem acolo, la momentul în care să fie vândută ca la tarabă o instituție de un asemenea interes. CEC-ul este o instituție de interes național. Aici sunt interesele milioane de români în prezența acestei instituții și legat de viitorul ei.

Vladimir Țicovschi: Și să ne punem întrebarea: este CEC-ul o mare problemă pentru economia românească la acest moment, pentru că de regulă când te duci să privatizezi o faci pentru că acolo ai greutăți mari de desfacere, de tehnologii, dar CEC-ul ridică vreo problemă de acest fel? Atunci?

Florea Dumitrescu: Nu ridică nici o problemă de acest fel!

Vladimir Țicovschi: Atunci pentru ce? De ce?

Florea Dumitrescu: Eu cred că dacă mâine CEC-ul ar anunța că se privatizează această instituție către români, eu cred că românii vor fi interesați să cumpere acțiuni aici, pentru că știu că este o instituție serioasă, știu că este o instituție rentabilă și că este o instituție în avantajul populației.

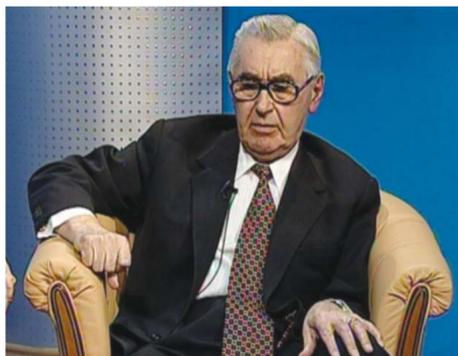
R: Extrem de multe bănci, internaționale, de prestigiu, s-au arătat interesate de privatizarea CEC-ului. Sunt bănci care s-au arătat mai curând interesate de privatizarea CEC-ului decât de privatizarea BCR-ului. Și există și un exemplu: în cotidianul german *Financiar Times* apare declarația Filialei germane a Grupului HVV ce anunță că va participa la privatizarea BCR, doar dacă oferta sa pentru CEC va fi declarată necăștigătoare. Așadar, alături de aceasta la care am făcut referire, sunt nenumărate bănci grele care n-au intrat până acum în România, dar sunt interesate să cumpere CEC-ul. Iată, este un alt aspect care pe mine mă intrigă: în condițiile în care scoaterea la privatizare a CEC-ului stârnește un atât de mare interes printre greii sistemului bancar din lume, de ce să-l privatizăm?

Vladimir Țicovschi: Ne întorcem la întrebarea de mai înainte: de ce? Asta-i problema. În general, când recurgi la privatizare, ai probleme grave de rezolvat: am probleme grele în țară, nu pot să le rezolv, trebuie să-mi vină capital din afară, capital masiv, experiență, tehnologie și să pun pe picioare. În cazul de față nu se dovedește actuală nici una din aceste supoziții.

(Continuare în pag. 6)

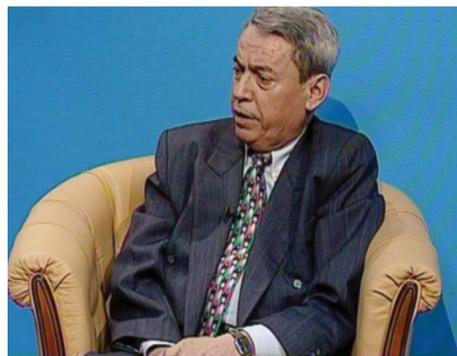
Nicolae Mardari, realizatorul emisiunii

Dr. Florea Dumitrescu

Conf. univ. dr. Vladimir Țicovschi

Dr. Ioan Erhan